Hoopoe
CONSULTING

Нацрт извештаја

Студија о економским ефектима јавних улагања у спорт у Републици Србији

Аутори:
Рафаел Пуповац
Марко Ћулић
Проф. Др. Андреа Иванишевић

ОКТОБАР 2026

Садржај

Резиме **5**

1. Увод и контекст анализе **8**

2. Циљеви и обухват студије **9**

3. Методолошки оквир **11**

3.1. Како улагања подржавају економску активност 11

3.2. Директни индиректни и индуковани ефекти 11

3.3. БДВ и запосленост 12

3.4. Доходак и потрошња становништва 13

3.5. Фискални ефекти 13

3.6. Туристички ефекти и спречавање преклапања 13

3.7. Цене, курс и техничка ограничења 14

4. Извори података и преглед јавних улагања **15**

4.1. Извори и поузданост података 15

4.2. Општи макроекономски оквир у Републици Србији 16

4.3. Организациони и економски оквир спорта 19

4.4. Обим и структура издвајања од 2021. до 2025. године 20

4.5. Ребаланс и доступно извршење за 2026 21

4.6. Догађаји и туристичка потрошња 22

4.7. Коефицијенти и кључне претпоставке 23

4.8. Input-Output табеле и мултипликатори 23

4.9. Припрема и мапирање улагања за *IO* модел 24

5. Процена економског утицаја јавних улагања у спорт у Србији у периоду од 2021. до 2025. године **27**

5.1. Процена утицаја на бруто додату вредност (БДВ) 27

5.2. Процена утицаја на запосленост (*FTE*) 29

5.3. Процена утицаја на пореске приходе 30

5.4. Ефекти по групама јавних улагања 32

5.5. Допринос туристичке потрошње 34

5.6. Резултати у ширем економском контексту 36

6. Процена економског утицаја за период 2026-2035 ..... **37**

7.1 Основне претпоставке пројекције 37

7.2 Резултати основног сценарија 37

7.3 Сценарио повећања издвајања за 10 процената 39
7.4 Сценарио повећања издвајања за 20 процената 39
7.5 Поређење сценарија 40
7.6 Структура улагања и осетљивост 41
7. Подржана бруто производна активност 43
7.1. Значење показатеља 43
7.2. Обрачун и спречавање преклапања 43
7.3. Активност повезана са јавним издвајањима 44
7.4. Туристички канал и пројекциони период 46
8. Ограничења и тумачење резултата 48
8.1. Подаци и расподела расхода 48
8.2. Претпоставке производног модела 48
8.3. Туризам и приписивање јавној подршци 48
8.4. Правила одговорне употребе 49
9. Закључци 50
10. Препоруке 51
Прилог 1. Додатна објашњења и ознаке 55
Прилог 2. Детаљне годишње финансијске табеле 56
Прилог 3. Формуле и обрачунска правила 61
Прилог 4. Секторски коефицијенти модела 63
Прилог 5. Догађаји и туристичке претпоставке 67

Скраћенице и кључни термини

Скраћеница	Пун назив	Објашњење
FTE	Еквивалент пуног радног времена (*Full Time Equivalent*)	Мера обима запослености. Један годишњи *FTE* одговара раду једне особе са пуним радним временом током једне године.
БДВ	Бруто додата вредност	Новостворена вредност: разлика између вредности производње и вредности добара и услуга утрошених у производњи, набављених од других субјеката. То је укупна вредност производње умањена за међуфазну потрошњу.
CAPEX	Капиталне инвестиције	Улагања у изградњу, набавку или унапређење дуготрајне имовине, попут спортског терена, објекта и опреме.
OPEX	Оперативни трошкови	Трошкови редовног пословања.
-	Директни ефекти	Ефекти који непосредно настају пословањем субјеката јавног сектора и реализацијом њихових инвестиција.
-	Индиректни ефекти	Ефекти који настају у домаћем ланцу добављача, подстакнути пословањем и инвестицијама јавног сектора.
-	Индуковани ефекти	Ефекти потрошње запослених чији су приходи повезани са пословањем и инвестицијама јавног сектора и дела запослених у ланцу добављача.
-	Текуће цене	Вредности изражене у ценама из године на коју се податак односи, без корекције за инфлацију.
-	Сталне цене из 2025. године	Вредности прерачунате на ниво цена из 2025. године, како би се омогућило поређење реалних промена током времена.
IO	Input-Output (Инпут-Аутпут)	Инпут-аутпут модел међусобне повезаности производње и набавки између делатности.
-	Бруто производна активност	Вредност производње кроз све обухваћене фазе

Резултати представљају процену активности подржане обухваћеним издвајањима. Директни ефекти обухватају рад финансираних организација и непосредну производњу за финалне набавке. Индиректни ефекти настају у ланцу добављача, а индуковани кроз потрошњу доходака и трансфера становништву. Ове три компоненте сабирају се унутар истог показатеља; БДВ, бруто производња и фискални приходи нису ефекти који се могу међусобно сабирати.

Историјски део ослања се на годишње буџетско извршење, док је структура дела расхода процењена из програмских анализа и финансијских извештаја. Пројекције представљају условне сценарије.

Резиме

Национална јавна издвајања за спорт од **55,14 милијарди динара** у периоду 2021–2025, уз процењену додатну потрошњу страних посетилаца подржаних догађаја, према моделу подржавају **52,19 милијарди динара бруто додате вредности**, **21,52 милијарде динара обухваћених фискалних прихода** и просечно око **3.036 годишњих еквивалената запослености**. Сви новчани износи у овом резимеу изражени су у ценама из 2025. године, тако да се године могу упоређивати без утицаја инфлације.

Један динар јавних издвајања повезан је са око 0,37 динара обухваћених бруто фискалних прихода и 2,74 динара бруто производне активности. Када се укључи и повезана туристичка потрошња, одговарајући односи су 0,39 и 2,88 динара.

Табела 1. Кључни резултати историјског периода

Показатељ	2025.	2021–2025.
Јавна издвајања, милиони РСД	10.966,3	55.138,4
Директна БДВ, милиони РСД	2.332,3	12.195,0
Индиректна БДВ, милиони РСД	4.821,8	22.890,5
Индукована БДВ, милиони РСД	3.404,1	17.103,8
Укупна БДВ, милиони РСД	10.558,3	52.189,3
Годишњи еквиваленти запослености	3.056	3.036 просек
Фискални приходи обухваћени моделом, милиони РСД	4.396,8	21.524,5
Бруто производна активност, милиони РСД	30.941,9	151.343,5

Бруто додата вредност, скраћено **БДВ**, показује вредност која остаје након одузимања утрошених добара и услуга у производњи. Од укупне историјске БДВ, 12,20 милијарди динара припада директним ефектима, 22,89 милијарди индиректним ефектима код добављача, а 17,10 милијарди индукованим ефектима потрошње дохотка. **Око три четвртине ефекта на БДВ настаје кроз ланце снабдевања и потрошњу становништва**, па се економски утицај јавног финансирања спорта преноси и на грађевинарство, трговину, превоз, угоститељство и друге делатности.

Студија обухвата идентификоване расходе Министарства спорта, Владе Републике Србије и повезаних институција на националном нивоу. Укључени су инфраструктура, програми и догађаји, подршка савезима и спортистима, рад спортских институција и редовни административни расходи. Трансфери и расходи њихових прималаца рачунају се једном. Из обухвата су искључени Национални стадион, школски спорт финансиран преко Министарства просвете, сопствена средства локалних самоуправа и спонзорства из сопствених средстава предузећа.

Процена се заснива на инпут-аутпут структури привреде из 2020. са 65 сектора и усвојеним коефицијентима. Полазна склоност потрошњи је 1: додатни расположиви доходак укључен у модел усмерава се у један додатни круг потрошње.

Шта подржава један динар јавних улагања?

Показатељи по динару добијени су дељењем одговарајућег моделског ефекта укупним јавним издвајањима за исти период. За 2021–2025 користе се збирови за пет година, а не просек годишњих односа. Ради доследног поређења, издвојен је канал јавних издвајања, а затим приказан и шири обухват са туристичком потрошњом.

Период	Обухват ефекта	Фискални приходи по 1 РСД	Бруто активност по 1 РСД
2021–2025	Само канал јавних издвајања	0,37	2,74
2021–2025	Са повезаном туристичком потрошњом	0,39	2,88
2025	Само канал јавних издвајања	0,38	2,82
2025	Са повезаном туристичком потрошњом	0,40	2,96

У свим редовима основа поређења су јавна издвајања. Проширени обухват укључује ефекте додатне потрошње нерезидената, која сама није јавни расход.

Фискални приходи

За историјски период, фискални приходи везани за јавна издвајања износе око **20,22 милијарде динара**, односно 21,52 милијарде укупних прихода умањене за 1,30 милијарди из туристичког канала. У односу на 55,14 милијарди јавних издвајања, то је **приближно 37 пара по уложеном динару**. Са туристичким каналом, обухваћени приходи одговарају приближно 39 пара по динару јавних издвајања.

Ово су процењени бруто приходи од ПДВ-а, пореза на зараде, доприноса, опорезивања хонорара и пореза на добит. ПДВ и доприноси заједно чине око 80% укупног фискалног резултата. **Однос од 0,37 не значи да се 37% издвајања враћа Министарству спорта**, нити да је преосталих 63% нето трошак програма. Приходи припадају различитим деловима јавних финансија, укључујући фондове социјалног осигурања. Део потиче из опорезивања јавно финансираних зарада и накнада, а није утврђено који би приходи настали и без ових издвајања.

Бруто производна активност

Канал јавних издвајања подржава **151,34 милијарде динара бруто производне активности** у периоду 2021–2025. Тај износ обухвата непосредну производњу, производњу у ланцу добављача и производњу подстакнуту потрошњом дохотка. Дељењем са 55,14 милијарди јавних издвајања добија се **2,74 динара активности по динару улагања**. Индиректни и индуковани канал заједно износе 1,97 динара по динару јавних издвајања; у 2025. одговарајући однос је 2,05.

Ово је збир производње у више фаза, па у њему остаје вредност међупроизвода која се преноси од једног произвођача до другог. Зато **2,74 динара активности није 2,74 динара новостворене вредности или нето користи**. Јавна издвајања не додају се поново на овај збир, а активност се не сабира са БДВ. За приказ доприноса економској вредности користи се БДВ; за приказ обима подржане производње користи се бруто активност.

Туристички канал додаје 7,58 милијарди динара активности, па проширени збир достиже **158,92 милијарде динара**. Однос од 2,88 показује шири обим активности повезане са јавним финансирањем и додатном страном потрошњом; он није показатељ који се може приписати само буџетском новцу.

Препоруке и тумачење резултата:

Резултати подржавају предвидиво финансирање спорта, али показују и да су **намена средстава, квалитет реализације и употреба финансираних капацитета једнако важни за одлучивање као обим издвајања**. За наредни период издвајају се следећи приоритети.

1) **Обезбедити вишегодишње планирање и реалан темпо реализације.** Ускладити програме, капиталне пројекте и календар догађаја са средствима и спремношћу за реализацију. Повећање буџета усмеравати на програме који могу да употребе средства и остваре дефинисане резултате.
2) **Планирати цео век употребе инфраструктуре.** Уз изградњу утврдити трошкове рада, одржавања и опреме, број корисника и начин управљања. Проверити да ли се потреба може задовољити обновом или бољом употребом постојећих објеката.
3) **Повезати финансирање програма са мерљивим резултатима.** Пратити број и структуру корисника, редовност учешћа, доступност, искоришћеност капацитета и квалитет услуга. Давања спортистима оцењивати и према спортској и социјалној намени, јер модел њихов економски ефекат приказује претежно кроз потрошњу.
4) **Повећати корист од међународних догађаја уз бољу евиденцију.** Повезати спортске циљеве са доласком нерезидената и локалним услугама. Евидентирати учеснике, делегације, посетиоце, ноћења и потрошњу, уз њене изворе финансирања, без двоструког рачунања посетилаца и трошкова.
5) **Јачати домаћу понуду кроз конкурентне набавке.** Пратити порекло робе и услуга и могућности домаћих добављача, уз одговарајући квалитет и вредност за новац. Стварна структура набавки омогућава поузданију процену домаћег ефекта; потрошња у Србији није увек домаћа производња.
6) **Успоставити јединствену евиденцију националног финансирања спорта.** Повезати буџетску ставку, програм, пројекат, примаоца и годину плаћања. Извештаје финансираних институција користити за структуру расхода, без поновног обухвата трансфера. Одвојено приказивати планове, делимична и коначна извршења.
7) **Редовно ажурирати модел и извештавати о исходима.** Проверавати трошковне профиле, увоз, продуктивност, туристичке параметре и фискалне основице. Уз економске показатеље објављивати показатеље приступа спорту и употребе објеката. У одлучивању заједно разматрати економску, спортску и друштвену вредност.

1. Увод и контекст анализе

Улога јавних улагања у спорт

Јавна средства у спорту финансирају припреме и такмичења, рад спортских организација, подршку спортистима, инфраструктуру и институције потребне за функционисање система. Економска активност зато није ограничена на спортске клубове и организаторе догађаја. Изградња објекта ангажује пројектанте, извођаче и произвођаче материјала. Организација такмичења укључује смештај, превоз, техничке услуге и обезбеђење. Зараде, накнаде и признања затим утичу на потрошњу домаћинстава.

У овој студији израз „јавна улагања" користи се у ширем смислу и обухвата и капиталне и текуће издатке за спорт. Такав обухват омогућава да се процене ефекти целокупног финансирања на националном нивоу, укључујући трошкове управљања, програме и трансфере становништву. Када се говори само о објектима и опреми, користи се израз „капитална издвајања".

Институционални и стратешки контекст

Систем спорта чине спортска удружења и друштва, национални савези, олимпијски комитети, установе, привредна друштва, предузетници и надлежни државни органи. Јавно финансирање повезује ове субјекте кроз годишње и посебне програме, подршку међународним такмичењима, стипендије, награде и признања, као и улагања у објекте. Документација за Стратегију развоја спорта за период 2026–2035. и пратећа *ex-ante* анализа дају основ за опис система, његових капацитета и развојних потреба.

Различити извори имају различиту аналитичку улогу. Буџетски документ одређује колико је издвојено и ко је носилац средстава. Програмски извештај објашњава како је подршка утрошена. Финансијски извештај корисника показује однос зарада, услуга, материјала и опреме. Тек њихово повезивање омогућава процену привредних ефеката без вишеструког сабирања истог новца.

Сврха економског сагледавања

Студија даје заједнички оквир за разумевање величине издвајања, њиховог усмеравања према домаћим добављачима и ефеката на доходак, запосленост и јавне приходе. Она помаже да се упореде различите године и сагледају последице већег реалног обима финансирања. Истовремено омогућава да се препознају делови евиденције чије би побољшање највише допринело поузданости будућих процена.

Здравствене користи физичке активности, друштвена укљученост, спортски резултати и дугорочна вредност јавне инфраструктуре важни су разлози за улагање. Њихова новчана вредност није израчуната у овој студији. Приказани ефекти односе се на економску активност везану за расходе и обухваћену потрошњу посетилаца, без претпоставке да се тиме исцрпљују све користи спортске политике и ефекти јавних улагања у спорт.

2. Циљеви и обухват студије

Основни циљ ове студије је процена директних, индиректних и индукованих ефеката националних јавних издвајања за спорт на БДВ, запосленост и обухваћене фискалне приходе. Додатно се испитују структура подршке, допринос међународних спортских догађаја кроз потрошњу страних посетилаца и обим бруто производне активности повезан са јавним улагањима.

Табела 2. Питања на која студија одговара

Питање	Показатељ
Колики је национални обим подршке спорту?	Годишња издвајања по девет група, номинално и у ценама 2025.
Који део расхода постаје тражња према добављачима?	Домаћи улаз у *IO* модел, одвојено од зарада и трансфера.
Колика се додата вредност и запосленост подржавају?	Директна, индиректна и индукована БДВ и годишњи еквиваленти запослености.
Који јавни приходи прате те токове?	Процена ПДВ-а, пореза на зараде, доприноса и пореза на добит у обухвату модела.
Шта доноси већи реални обим издвајања?	Поређење основног сценарија са повећањем од 10% и 20%.
Колики је обим производње кроз све фазе?	Бруто производна активност и њен однос према јавним издвајањима.

Посебни циљеви:

- консолидовати национална издвајања за спорт по години, институцији, програму, економској класификацији, кориснику и врсти интервенције;
- раздвојити текуће програме, капитална улагања, организацију догађаја, трансфере домаћинствима и рад институција;
- извршити мапирање стварне или процењене структуре расхода на 65 сектора симетричне input-output табеле за 2020. годину;
- проценити директне, индиректне и индуковане ефекте на производњу, БДВ, запосленост и фискалне приходе;
- засебно проценити додатну потрошњу посетилаца и учесника спортских догађаја, без преклапања са трошковима организатора;
- припремити сценарије јавних улагања и ефеката за 2026–2035;
- идентификовати недостатке података и предложити минимални систем извештавања за будуће годишње ажурирање модела.

Полазни обухват чине расходи на националном нивоу намењени спорту: Министарство спорта, одговарајуће спортске позиције у ранијем Министарству омладине и спорта, други идентификовани републички извори и институције које се финансирају из тих средстава. Обухват

се одређује пореклом и наменом средстава, а не само називом њиховог непосредног корисника. Активности за младе које нису спортске искључују се из старијих заједничких раздела.

Код трансфера се прати ток до крајње намене. Ако су средства за АДАС, завод, савез или организатора већ садржана у државном буџету, њихов пријем у финансијском извештају не представља ново улагање. Извештај корисника служи за расподелу тог трансфера на зараде, набавке, инвестиције и друге исплате. Исти принцип важи за пренос републичких средстава преко локалног корисника: републички део може бити укључен, док се сопствено локално суфинансирање не додаје.

Историјски период обухвата 2021–2025. годину. Буџетска извршења одређују годишње износе, док се недовољно разложени расходи расподељују према доступним програмским анализама и другим документима. Пројекциони период обухвата 2026–2035. годину. За 2026. полази се од ребаланса, уз посебно приказано доступно извршење за јануар–август; за наредне године задржава се реална вредност и структура из основног модела.

Табела 3. Границе обухвата

Укључено	Искључено
Редовни расходи управљања и надзора у спорту	Национални стадион и трошкови тог пројекта
Финансирање савеза, комитета, кампова и спортских програма	Школски спорт финансиран преко Министарства просвете
Стипендије, награде и национална спортска признања	Сопствена издвајања локалних самоуправа
Национално финансирана спортска инфраструктура и установе	Спонзорства и друга сопствена издвајања предузећа
Додатна потрошња страних посетилаца повезана са обухваћеним догађајима	Непотврђена приватна додатна улагања и расходи који су већ обухваћени другим током

Сви резултати изражени су у динарима из 2025. године. Евро приказ представља те реалне динарске вредности у еврима, по просечном курсу из 2025. Година плаћања јавног расхода и година одржавања догађаја могу се разликовати: припремни трошак остаје у буџетској години, а туристичка потрошња приписује се години посете.

Анализа мери бруто подржану активност. Не моделира алтернативну намену буџетских средстава, трошак њиховог прикупљања, истискивање других инвестиција или потрошњу домаћих посетилаца. Зато се резултати не тумаче као доказ да би целокупна обрачуната активност нестала без јавног финансирања.

3. Методолошки оквир

Економски утицај се процењује као промена економске активности која настаје услед посматраног јавног расхода у односу на референтни сценарио без тог расхода. Модел разликује директни ефекат у секторима који примају иницијалну тражњу, индиректни ефекат код домаћих добављача и индуковани ефекат који настаје када запослени троше део додатног дохотка.

У овом поглављу је приказан преглед основних методолошких приступа и појмова. Детаљна методологија прорачуна ефеката је дата у прилогу студије.

3.1. Како улагања подржавају економску активност

IO модел повезује делатности преко њихових набавки. Када организатор купи услугу, њен пружалац ангажује запослене и набавља производе других делатности. Ти добављачи имају своје добављаче. Матрица техничких коефицијената описује ове односе, а Леонтијевљева инверзна матрица сабира производне кругове потребне да се задовољи почетна тражња. У студији је коришћена матрица са 65 делатности, заснована на *IO* табели за 2020. годину.

Расходи се претходно разврставају према економској природи. На пример, набавка новог објекта представља финалну тражњу за грађевинским радовима; набавке материјала и услуга за рад финансиране организације представљају њену међуфазну потрошњу; зараде улазе у трошковни обрачун бруто додате вредности и у расположиви доходак. Новчани трансфер становништву улази у доходовни канал и не третира се као потрошња на производе и услуге у тренутку исплате.

Модел користи симетричну input-output табелу Републике Србије за 2020. годину са 65 сектора. Матрица техничких коефицијената A описује међусекторске потребе, а Леонтијевљева инверзна матрица $L = (I - A)^{-1}$ омогућава обрачун укупног производног одговора на вектор домаће финалне тражње f^d:

$$\mathbf{x = (I - A)^{-1} f^d}$$

Директни ефекат одговара иницијалној домаћој тражњи; индиректни ефекат је додатна производња у ланцу добављача; укупни ефекат је x. БДВ се добија применом вектора секторских коефицијената БДВ на производњу, а запосленост применом коефицијената броја запослених по јединици производње или БДВ-а. Индуковани ефекат се обрачунава одвојеним затварањем круга дохотка и потрошње домаћинстава, како би био видљив и како би се избегло мешање са Type I мултипликаторима.

3.2. Директни индиректни и индуковани ефекти

Директна БДВ обухвата додату вредност рада финансираних организација, процењену из трошкова, и додату вредност добављача који непосредно задовољавају финалне набавке. У резултатима се те компоненте приказују збирно.

Индиректна БДВ обухвата ланац снабдевања тих активности, укључујући први круг добављача за међуфазне набавке организација. Тако се добављач исте међуфазне набавке не појављује истовремено у директном и индиректном резултату.

Индуковани ефекти настају када домаћинства троше нето зараде, хонораре и трансфере повезане са обухваћеним активностима. Модел прво одређује расположиви доходак, затим га распоређује према потрошачкој корпи и уклања порезе и увоз из почетног производног импулса. На тако добијену тражњу примењује се *IO* модел. Зараде настале у овом индукованом кругу не покрећу нови круг потрошње домаћинстава; зато се обрачун разликује од потпуно затвореног модела са ендогеним домаћинствима.

Табела 4. Обрачунски третман типичних исплата

Исплата	Почетни третман	Канал ефекта
Изградња или опрема	Финална набавка, коригована за порезе, марже и увоз	Директни добављачи, ланац набавки и доходовна потрошња
Услуге и материјал за програм	Међуфазна потрошња финансиране активности	Ланац добављача; део вредности њеног сопственог аутпута
Зараде и накнаде за рад	Трошак рада и нето расположиви доходак	Директна БДВ и потрошња домаћинстава
Стипендије и национална признања	Трансфер дохотка	Индуковани канал, без непосредне директне БДВ
Трансфер савезу или установи	Расподела на крајњу намену	Не додаје се поново уз расходе корисника
Потрошња страног посетиоца	Додатна финална тражња у Србији	Посебан туристички улаз, затим сва три канала (директан, индиректан, индукован)

3.3. БДВ и запосленост

За производњу добављача, БДВ се добија применом секторског односа БДВ према аутпуту на обрачунату производњу. Исти принцип важи за директне добављаче, индиректни ланац и индуковани канал. Сопствена БДВ финансираних активности обрачунава се трошковним приступом: накнаде запосленима и ангажованим лицима, потрошња основног капитала, други нето порези на производњу и, где постоји поуздана основа, нето пословни вишак.

У недостатку пуне аналитике амортизације, модел користи однос потрошње основног капитала према накнадама за рад од приближно 33,6%. То је заједничка обрачунска апроксимација, а не измерена амортизација сваке установе. Ставке других нето пореза и пословног вишка без посебних података нису додатно процењене. Тиме се чува разлика између података из буџета и претпоставки потребних за национално рачуноводствено мерење БДВ.

Запосленост (*FTE*) се процењује дељењем секторске БДВ са БДВ по запосленом из 2025. године. Продуктивност се задржава константном у реалним вредностима, чиме су различите године упоредиве. Добијени годишњи еквиваленти нису израз стварног броја радних места и запослених, нити представљају разлику између запослености са јавним улагањима и без њих.

Вишегодишњи збир означава године запослености, док годишњи просек описује просечан подржани обим рада.

3.4. Доходак и потрошња становништва

Полазна маргинална склоност потрошњи (*MPC*) износи 1: сав додатни расположиви доходак укључен у модел усмерава се у потрошњу, што је у складу са националним односима просечне нето зараде и структуре и износа просечне потрошње домаћинства. Она се примењује једном, након обрачуна нето доходака и трансфера. Порески део зараде не улази у личну потрошњу. За запослене код добављача користи се просечна нето месечна зарада од 109.462 динара у ценама 2025. године. Нето хонорари процењују се одговарајућим односом нето и бруто исплата из модела.

Маргинална склоност потрошњи једнака 1 је усвојена претпоставка о понашању корисника дохотка, а не закључак из просечне потрошње домаћинства или просечне зараде. Стипендије, награде и национална спортска признања зато могу имати индуковане ефекте и када немају непосредни директни производни ефекат. У поглављу о сценаријима показана је и осетљивост резултата на нижу маргиналну склоност потрошњи.

3.5. Фискални ефекти

Фискални део обухвата процењени ПДВ на релевантне почетне набавке и додатну финалну потрошњу, порезе и доприносе на зараде, процену пореза и доприноса на хонораре, и порез на добит у тржишном делу производње. При томе се ПДВ не обрачунава на целокупан промет сваког добављачког круга, јер би то вишеструко обухватило исти порески ланац.

За добављаче се користе репрезентативна зарада и параметри из 2025: порез на зараду 10%, доприноси запосленог 19,9%, доприноси послодавца 15,15%, месечни неопорезиви износ 28.423 динара и прагови основице садржани у моделу. За добит се користи апроксимација опорезиве добити од 5% аутпута тржишних делатности и стопа пореза од 15%. То нису индивидуалне ефективне стопе сваке организације. За сопствене зараде јавног сектора користе се односи из финансијских извештаја.

Нето порези на производе из *IO* табела служе за прелазак са куповних на базне цене и нису синоним за ПДВ. Фискални резултат користи посебну пореску рачуницу. Обухваћени приходи припадају различитим нивоима и фондовима јавних финансија; не представљају износ који се враћа Министарству спорта. Укључују и порезе повезане са јавно финансираним зарадама, па нису нето фискална добит Министарства нити мера самофинансирања програма. Ипак, укупни фискални приходи могу показати колико се уложеног новца враћа у буџет Републике Србије.

3.6. Туристички ефекти и спречавање преклапања

Туристички улаз заснива се на страним учесницима, пратећем особљу и страним посетиоцима догађаја. За делегације се процењују број нерезидената, дужина боравка, дневни трошак

смештаја и исхране, део тог трошка који плаћају из сопствених извора (односно део који покрива организатор из Србије) и додатна индивидуална потрошња. За остале посетиоце користе се број посетилаца, дужина боравка и потрошња по дану односно ноћењу. Трошкови које већ финансира организатор из обухваћеног јавног буџета не улазе поново у обрачун кроз модел прорачуна туристичких ефеката.

Туристички ефекат се приказује одвојено, и третира се као условна процена, уз параметре по догађајима у прилогу студије.

3.7. Цене, курс и техничка ограничења

Историјски номинални издаци прерачунати су на цене 2025. дефлаторним факторима. За номинални ребаланс 2026. примењен је фактор 1/1,03, односно претпоставка раста општег нивоа цена од 3% у односу на 2025. Од 2027. надаље нема аутоматског увећавања за инфлацију. Коришћење општег ценовног фактора олакшава упоређивање, али не представља посебан индекс цена грађевинарства, опреме или спортских услуга.

IO матрица из 2020. описује тадашњу структуру укупних производних веза. Почетни улази коригују се за увоз, али матрица не даје засебно домаћу потрошњу у сваком наредном кругу. Из тог разлога се резултати тумаче као моделирана апроксимација активности, уз ризик да део каснијих увозних веза увећава процену домаћих ефеката. Структура производње, продуктивност и капацитети нису мењани или прилагођавани до 2035. године.

4. Извори података и преглед јавних улагања

4.1. Извори и поузданост података

Основни финансијски подаци преузети су из консолидоване базе финалног модела. Она повезује годишње буџетско извршење, програмске анализе, извештаје о инфраструктурним пројектима, обједињени преглед пројеката и документацију институција. Историјска основица 2021-2025 заснива се на годишњем извршењу.

Извештаји о пројектима служе за идентификацију намене и динамике потрошње, а ова средства се не додају укупној вредности потрошње у већ евидентираним годишњим плаћањима.

Табела 5. Главне групе извора података и њихова примена

Извор	Период и садржај	Примена у студији
Завршни рачуни буџета и прилози извршења	Годишње извршење 2021–2025, по кориснику, програму и економској класификацији	Контролни збир и појединачни јавни расходи
Програмске анализе Министарства	2021, 2022, 2023. и 2024; расходи редовних и других програма	Намена трансфера, профили трошкова и мапирање
Извештаји одељења за инфраструктуру и обједињени преглед	Пројекти 2021–2025 и преглед 2021–2026	Идентификација објеката, година и капиталног карактера
Ребаланс и Информатор о раду	План 2026. и доступно извршење јануар–август	Основица пројекција и одвојен пресек извршења
АДАС, Завод и спортске организације	Финансијски и програмски извештаји	Структура трошкова без новог сабирања трансфера
Стратегијска документација и *ex*-анте анализа	Институционални оквир и стање сектора спорта	Контекст и обухват субјеката
РЗС и НБС	IO табела 2020, БДВ, запосленост, потрошња, цене и курс	Коефицијенти, ценовно усклађивање и поређење
Организатори и међународне федерације	Информације о догађајима и учесницима	Основа туристичких параметара уз ауторске претпоставке

Квалитет износа и квалитет његове расподеле нису исти. Буџетско извршење може бити познато у динар, док његова расподела на смештај, превоз, рад, услуге и опрему остаје процена. У таквим случајевима укупан износ остаје везан за извор, а структура се добија из доступних програмских профила. Није претпостављено да су прибављене појединачне фактуре, комплетна аналитика Министарства или сви уговори са портала јавних набавки.

4.2. Општи макроекономски оквир у Републици Србији

Макроекономски оквир служи за тумачење динамике јавних издвајања, дефлационисање новчаних токова, пројекције и калибрацију запослености и потрошње.

Српска економија је 2021. забележила снажан опоравак, након чега је раст успорен 2022, убрзан 2023–2024, а за 2025. РЗС процењује реални раст БДП-а од 2,0%. Просечна инфлација је кулминирала 2022–2023, а затим успорила на 4,6% у 2024. и 3,8% у 2025. години.

Табела 6. Кључни макроекономски показатељи за 2025. годину

Показатељ	Вредност	Значај
БДП у текућим ценама	10.558.438 мил. РСД	Величина укупне економије
Укупна БДВ	8.985.976 мил. РСД	Упоредив агрегат за резултате БДВ
Реални раст БДП	2,1%	Годишња промена обима економске активности
Просечна годишња инфлација	3,8%	Ценовни оквир историјског прерачуна
Регистрована запосленост	2.364.301	Шири административни оквир тржишта рада
Просечна нето месечна зарада	109.462 RSD	Репрезентативни доходак у моделу
Месечна потрошња по домаћинству	109.787 RSD	Контекст расподеле личне потрошње
Просечан курс EUR	117,2026 RSD	Заједнички курс за приказ у EUR

Извори: РЗС, годишњи национални рачуни, запосленост, зараде, цене и Анкета о потрошњи домаћинстава, средњи курс НБС

У 2025. години номинални БДП износио је 10.558,4 милијарде динара, уз реални раст од 1,1%. Лична потрошња домаћинстава учествовала је са 61,1% у БДП-у, а бруто инвестиције у основна средства са 23,8%. За потребе модела ове величине су контекст, док се конкретни јавни расходи и секторска тражња обрачунавају одоздо нагоре.

У 2025. грађевинарство је забележило реални пад БДВ од 6,3%, док су услуге имале различиту динамику. За студију је важно да исто јавно издвајање може имати различиту производну структуру у зависности од тога да ли финансира објекат, спортски програм или трансфер домаћинству. Из тог разлога промена укупних ефеката не прати механички промену номиналног буџета.

За 2026. расположиви краткорочни показатељи остају одвојени од годишњих података: реални БДП у другом кварталу био је 3,8% виши него у истом кварталу претходне године. Тај податак описује макроекономско окружење и није примењен као аутоматска стопа раста спортских издвајања или продуктивности у пројекцији.

Просечна нето зарада у 2025. години износи 109.462 РСД, уз номинални раст од 11,5% и реални раст од 7,4%. Просечна месечна лична потрошња домаћинства порасла је са 98.165 РСД у 2024. на 109.787 РСД у 2025. години.

Структура личне потрошње показује релативно стабилна кретања у периоду 2022–2025. Учешће хране и безалкохолних пића у Србији износило је 35,9% у 2022. години, 36,7% у 2023. години, 36,6% у 2024. години и 36,6% у 2025. години. Дакле, након повећања учешћа у 2023. години, удео ове категорије се током 2024. и 2025. године практично стабилизовао. У Србији су издвајања за ову категорију повећана са 28.246 РСД у 2022. години на 32.416 РСД у 2023. години, 35.919 РСД у 2024. години и 40.169 РСД у 2025. години. Храна и становање заједно чине 52,7% потрошње, па је простор за редовне дискреционе издатке и даље ограничен.

Просечна нето зарада и просечна месечна лична потрошња домаћинства у 2025. години су практично једнаке. Из тог разлога је донета одлука да индекс маргиналне склоности потрошњи у овој студији буде једнак 1.

Табела 7. Изабране компоненте месечне потрошње домаћинства, РСД, 2025.

Категорија	2022	2023	2024	2025
Храна и безалкохолна пића	28.246	32.416	35.919	40.169
Алкохолна пића, дуван и наркотици	3.723	3.992	4.363	4.823
Одећа и обућа	3.852	4.161	4.601	5.179
Становање, вода, ел. енергија, гас и остала горива	12.677	14.405	16.027	17.659
Опрема за стан и текуће одржавање	3.179	3.450	3.821	4.302
Здравље	3.478	3.722	4.053	4.386
Транспорт	7.041	7.710	8.698	9.868
Комуникације	4.304	4.714	5.307	6.087
Рекреација и култура	4.006	4.489	5.104	5.767
Образовање	1.061	1.173	1.237	1.333
Ресторани и хотели	2.495	2.814	3.199	3.654
Остали лични предмети и остале услуге	4.616	5.198	5.836	6.560
Укупна лична потрошња	**78.678**	**88.244**	**98.165**	**109.787**

Извор: РСЗ, Анкета о потрошњи домаћинства

Подаци о личној потрошњи користе се за сагледавање потрошачких образаца домаћинстава и процену структуре издвајања по различитим категоријама добара и услуга. Структура потрошње по Анкети о потрошњи домаћинстава мапирана је на IO секторе.

Према структури потрошње мапираној на IO секторе, највеће учешће имају прехрамбени производи, пиће и дувански производи, са 41,0% укупне потрошње. Следе електрична енергија, гас, пара и климатизација са 9,2%, услуге копненог саобраћаја и цевоводног транспорта са 5,2%, телекомуникационе услуге са 5,0% и вода са 4,6%. Ова структура показује да највећи део потрошње и даље представљају основне животне потребе и услуге неопходне за функционисање домаћинстава.

Табела 8. Структура потрошње мапирана на *IO* секторе.

Код	Сектор	Удео у потрошњи
C10T12	Прехрамбени производи, пиће и дувански производи	41,0%
C13T15	Текстил, одећа и производи од коже	4,7%
C20	Хемикалије и хемијски производи	1,0%
C21	Основни фармацеутски производи и препарати	1,1%
C22	Производи од гуме и пластике	1,0%
C26	Рачунари, електронски и оптички производи	0,5%
C29	Моторна возила, приколице и полуприколице	0,5%
C31_32	Намештај и остали непоменути производи	1,0%
C33	Услуге поправке и монтаже машина и опреме	0,5%
D35	Електрична енергија, гас, пара и климатизација	9,2%
E36	Вода, скупљање, пречишћавање и дистрибуција воде	4,6%
E37T39	Уклањање отпадних вода, сакупљање, третман и одлагање отпада; поновно искоришћавање отпадних материја	2,5%
G47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	3,2%
H49	Услуге копненог саобраћаја и цевоводног транспорта	5,2%
H50	Услуге воденог саобраћаја	0,5%
H51	Услуге ваздушног саобраћаја	3,2%
H53	Поштанске и курирске услуге	0,4%
I	Услуге смештаја и исхране	3,3%
J61	Телекомуникационе услуге	5,0%
J62_63	Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане услуге и информационе услуге	0,2%
K65	Услуге осигурања, реосигурања и пензијских фондова, осим обавезног социјалног осигурања	0,5%
N79	Услуге путничких агенција, тур-оператора, услуге резервације и пратеће услуге	0,5%
P85	Услуге образовања	1,3%
Q86	Здравствене услуге	3,0%
R90T92	Стваралачке, уметничке и забавне услуге; услуге библиотека, архива, музеја и остале културне услуге; коцкање и клађење	1,7%
R93	Спортске, забавне и рекреативне услуге	3,5%
S95	Поправка рачунара и предмета за личну употребу и употребу у домаћинству	0,5%
S96	Остале личне услуге	0,4%
УКУПНО		**100,0%**

За потребе обрачуна у овој студији, продуктивност значи БДВ по запосленом, а не личну ефикасност појединачног запосленог. У P93 (Спортске, забавне и рекреативне услуге) је номинални БДВ повећан са 40.773,5 на 43.972,2 милиона РСД, док је број запослених порастао са 11.340 на 11.708. Продуктивност је зато повећана са 3,60 на 3,76 милиона РСД по запосленом, за 4,5%. Овај раст је номиналан, па се не може у целини тумачити као већи реални обим услуга по раднику.

Табела 9. БДВ по запосленом у изабраним делатностима

Делатност	2024. милиони РСД	2025. милиони РСД	Промена	Запослени 2025.
F – Грађевинарство	3,91	3,79	-3,2%	129.294
G47 – Трговина на мало	2,04	2,27	11,0%	209.828
I – Смештај и исхрана	1,64	1,77	7,7%	97.911
J62_63 – Програмирање и информационе услуге	7,22	7,90	9,4%	78.652
M69_70 – Правне, рачуноводствене и управљачке услуге	3,43	3,70	7,7%	66.441
N80T82 – Заштита, одржавање и помоћне услуге	1,98	2,06	4,0%	86.304
P85 – Образовање	2,35	2,65	12,7%	151.933
Q86 – Здравство	2,52	2,81	11,2%	138.236
R93 – Спортске, забавне и рекреативне делатности	3,60	3,76	4,5%	11.708

Извор: подаци РЗС за 2024. и 2025. годину; текуће цене.

4.3. Организациони и економски оквир спорта

Стратегијска документација показује велики број субјеката и различите правне облике организовања. Преглед за 2025. обухвата 17.408 субјеката у категоријама наведеним у табели. То је збир према дефиницијама и датумима извора, а не јединствен број активних пореских обвезника нити број прималаца републичке подршке. Категорије регистрованих, активних и чланова савеза не треба међусобно замењивати. [8]

Табела 10. Организациона структура према анализи у Стратегији спорта и ex-ante анализи

Категорија	2021	2025	Промена
Спортска удружења, друштва и савези	14.851	16.221	1.370
Привредна друштва	426	430	4
Предузетници	563	713	150
Фондације	14	14	0
Установе	93	30	−63
Укупно	**15.947**	**17.408**	**1.461**

Извор: Стратегија развоја спорта Републике Србије 2026-2035 и ex-ante анализа.

Број установа се смањује, док број удружења и предузетника расте. Из ове промене се без увида у појединачне субјекте не може закључити да је у истој мери промењен обим спортских капацитета.

Табела 11. Статистички оквир области спортских забавних и рекреативних делатности

Показатељ за област 93	2024	2025
БДВ, милиони RSD у текућим ценама	40.773,5	43.972,2
Регистровани запослени	11.340	11.708
БДВ по запосленом, милиони RSD	3,60	3,76

Извор: РЗС

Област 93 укључује и забавне и рекреативне делатности, док делови спортског система могу бити регистровани изван ње. Наведени подаци зато служе као статистички оквир, а не као прецизна величина целог сектора спорта. Ефекти јавних издвајања распоређени су кроз више делатности привреде; њихова укупна БДВ не представља само БДВ области 93.

4.4.Обим и структура издвајања од 2021. до 2025. године

Највећи реални обим издвајања (у ценама из 2025. године) у обухваћеној серији забележен је 2021, 14,45 милијарди динара, а најмањи 2022, 7,22 милијарди. У 2023. капитална издвајања достижу 44,3% укупног износа. Разлике између година одражавају и распоред пројеката и посебних програма, па појединачна година није довољан опис трајног нивоа јавне подршке.

Табела 12. Годишња јавна издвајања и капитална структура у милионима РСД

Година	Номинално	Цене 2025.	CAPEX	OPEX	CAPEX удео
2021	10.613,2	14.454,8	1.935,1	12.519,7	13,4%
2022	5.935,4	7.224,1	178,6	7.045,4	2,5%
2023	11.067,4	12.016,4	5.327,6	6.688,8	44,3%
2024	10.093,3	10.476,8	1.487,4	8.989,4	14,2%
2025	10.966,3	10.966,3	2.971,4	7.994,9	27,1%
Укупно	**48.675,6**	**55.138,4**	**11.900,1**	**43.238,3**	**21,6%**

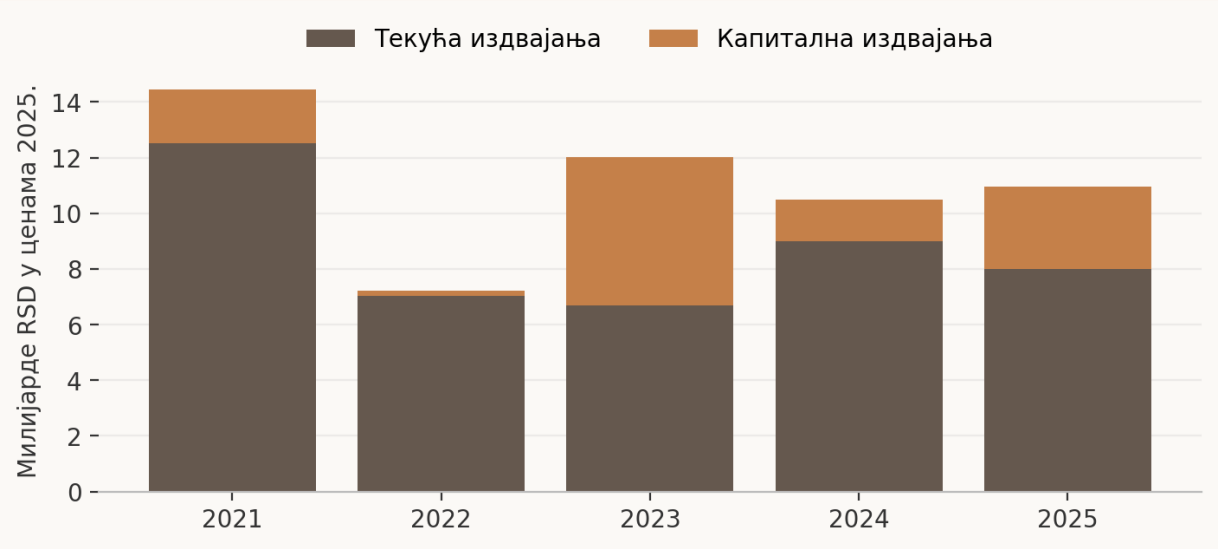
CAPEX и OPEX приказани су у ценама 2025. Номинални вишегодишњи збир дат је само ради везе са евиденцијама.

Збирно за пет година, савези и комитети добијају 15,75 милијарди динара, догађаји и такмичења 10,27 милијарди, стипендије и признања 11,90 милијарди, а група спортске инфраструктуре 10,37 милијарди. Група инфраструктуре и укупни CAPEX нису исто: опрема и друга дуготрајна имовина налазе се и код савеза, установа и управе.

Посебни програми имају изразито већи износ у 2021. години него у остатку периода. Тај скок не преноси се аутоматски у пројекцију. Слично томе, догађаји имају припремна плаћања и различите календаре одржавања, а капитални пројекти вишегодишњу динамику. Анализа по

групама омогућава да се ове промене разумеју без њиховог изједначавања са трајном променом обима спорта.

Графикон 1. Капитална и текућа издвајања у периоду 2021-2025

Табела 13. Јавна издвајања по групама у ценама 2025 у милионима РСД

Група	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Администрација и надзор	132,5	151,9	164,2	177,4	191,7
Савези и комитети	4.815,8	2.930,8	2.665,9	2.822,8	2.514,5
Догађаји и такмичења	2.859,8	1.433,8	1.198,4	2.489,7	2.291,3
Спортски кампови	67,1	53,1	52,0	50,1	48,4
Стипендије и признања	2.518,6	2.036,1	2.075,6	2.907,1	2.364,1
Посебни програми	1.682,0	42,6	0,0	36,3	34,5
Међународна сарадња	128,2	67,9	18,5	15,8	18,1
Спортска инфраструктура	1.728,3	63,5	4.747,0	1.086,0	2.750,1
Установе у спорту	522,5	444,3	1.094,8	891,6	753,5
Укупно	**14.454,8**	**7.224,1**	**12.016,4**	**10.476,8**	**10.966,3**

Извор: обрачун пројектног тима на основу званичних извора

4.5. Ребаланс и доступно извршење за 2026

Ребаланс обухваћених позиција износи 11,27 милијарди номиналних динара, односно 10,95 милијарди у ценама 2025. Евидентирани пресек извршења износи 5,06 милијарди номиналних динара. Због непотпуне упоредивости обухвата, однос евидентираног пресека и целог ребаланса не представља поуздану јединствену стопу извршења свих националних улагања.

Табела 14. Национална издвајања за 2026 у номиналним милионима РСД

Група	Ребаланс	Извршење I–VIII
Администрација и надзор	209,0	126,8
Савези и комитети	2.553,0	1.806,2
Догађаји и такмичења	1.498,2	1.118,2
Спортски кампови	60,0	52,3
Стипендије и признања	2.608,5	1.800,4
Посебни програми	35,0	34,9
Међународна сарадња	108,0	93,5
Спортска инфраструктура	3.438,9	н/р
Установе у спорту	763,4	31,7
Укупно	11.274,1	5.064,0

Извори: ребаланс 2026. и Информатор о раду, август 2026.

4.6.Догађаји и туристичка потрошња

Евиденција међународних догађаја подржаних јавних средствима садржи 24 појединачна догађаја за период 2021-2027. и шест збирних програмских редова који су искључени из туристичког рачуна. Тиме се избегава да се укупна програмска подршка поново претвори у процену посетилаца уз већ појединачно обрађене догађаје. Догађаји обухватају међународна првенства, турнире и Београдски маратон. Параметри су дати у прилогу ове студије.

Табела 15. Туристичка потрошња коришћена у моделу

Година	Милиони EUR 2025.	Милиони RSD 2025.
2021	6,58	771,1
2022	2,63	307,8
2023	5,12	599,9
2024	4,25	497,6
2025	4,55	533,1
2026	5,91	693,2
2027–2035. годишње	5,91	693,2

Посете и ноћења везана за такмичења нису непосредно издвојени из опште туристичке статистике. Подаци о пријављеним учесницима могу бити јавни, док су број страних гледалаца, састав делегација, трајање боравка и потрошња најчешће претпоставке. У финалном моделу оне су задате по догађајима.

За 2028–2035. задржани ниво не означава потврђен календар такмичења нити понављање истих догађаја. Нове најаве могу променити распоред, али се у овој студији не додају на постојећи оквир без усклађивања.

4.7.Коефицијенти и кључне претпоставке

Табела 16. Главни параметри основног модела

Параметар	Вредност и примена
IO структура	2020. година, 65 делатности; иста матрица у свим периодима
Продуктивност	БДВ по запосленом из 2025, непромењена у реалним вредностима
MPC	1,00, једном примењена на расположиви доходак
Нето месечна зарада добављача	109.462 RSD у ценама 2025.
Потрошња основног капитала	Апроксимација 33,60% накнада за рад где нема података
Нето удео хонорара	65% бруто исплате у одговарајућем каналу
Курс за EUR приказ	117,2026 RSD/EUR

4.8. Input-Output табеле и мултипликатори

Основа модела је симетрична инпут-аутпут табела Србије за 2020. годину, по делатностима, у основним ценама, са 65 моделских група. Њена структура користи се и за касније године. Ажурирање продуктивности на 2025. не значи да су истовремено ажурирани односи набавки међу делатностима. Потребно је разликовати годину структурне матрице, годину продуктивности и ценовну основу новчаних токова.

Мултипликатор аутпута приказује укупну вредност производње повезану са једном јединицом почетне тражње. Он обухвата међусобне набавке и зато није допринос БДП-у. Коефицијент БДВ-а преводи исти импулс у новостворену вредност, а коефицијент рада у *FTE*. Подаци у Табели 15 израчунати су директно из Леонтијевљеве матрице, односа БДВ/аутпут и продуктивности. Укључује први и даље кругове мултипликације, али не и индуковану потрошњу дохотка.

Ови коефицијенти илуструју разлике између делатности. Нису процена да се сваки динар укупног трошка клуба у целини задржава у домаћој привреди: пре њихове примене потребно је издвојити увоз, марже и одговарајуће порезе.

На пример, у моделу једна јединица почетног импулса грађевинарству покреће 3,278 јединица укупног аутпута, али само 0,932 јединице БДВ-а кроз све обухваћене кругове. Разлика је последица међуфазног промета. Када би се аутпут представио као новостворена вредност, исти инпути би били више пута урачунати. Због тога се кључни економски закључци у овој студији ослањају на БДВ.

Табела 17. Коефицијенти модела за изабране делатности добављача

IO делатност	Аутпут/импулс	БДВ/импулс	FTE на 1 милион инпута
F – Грађевинарство	3,278	0,932	0,246
G47 – Трговина на мало	2,815	0,947	0,487
I – Смештај и исхрана	2,257	0,963	0,248
J62_63 – Програмирање и информационе услуге	1,933	0,968	0,364
M69_70 – Правне, рачуноводствене и управљачке услуге	2,523	0,925	0,127
N80T82 – Заштита, одржавање и помоћне услуге	4,020	0,920	0,185
P85 – Образовање	1,544	0,974	0,149
Q86 – Здравство	1,888	0,961	0,258
R93 – Спортске, забавне и рекреативне делатности	1,857	0,969	0,427
F – Грађевинарство	2,461	0,923	0,256

4.9.Припрема и мапирање улагања за *IO* модел

Мапирање значи распоређивање сваке врсте улагања или набавке на делатност која производи одговарајуће добро или услугу. Критеријум је природа набавке, а не само шифра регистрованог добављача. Код справа купљених од домаћег увозника потребно је разликовати страну производњу опреме од домаће трговинске марже, транспорта и монтаже. У моделу су те функције посебно распоређене.

Сваки износ у бази везан је за годину, буџетску позицију, носиоца, намену и извор. Одлука о одобрењу и каснији извештај о реализацији истог програма представљају различите описе једног тока. Када је расположиво годишње извршење, оно има предност за износ улаза. Укупна вредност вишегодишњег пројекта не додаје се појединачним годишњим плаћањима.

Код финансирања установа и савеза раздвајају се извор средстава и њихов корисник. На пример, трансфер Министарства АДАС-у остаје један расход јавног сектора. Структура АДАС-ових трошкова може одредити расподелу тог расхода на стручне услуге, рад и материјал, али се укупан расход ADAS не додаје поново. Исти поступак примењен је на финансиране установе и програме.

Девет група служи за презентацију јавне политике, док ознака CAPEX/OPEX описује природу сваког конкретног трошка. Назив програма сам по себи није довољан да би се цела подршка разврстала у једну делатност. Трансфер савезу може садржати хотелске услуге, превоз, спортске реквизите, рад тренера и стипендије, а свака од тих компоненти има другачији третман у моделу.

Табела 18. Расподела петогодишњих издвајања по групама и природи, у милионима РСД, у ценама 2025

Група	CAPEX	OPEX	Укупно	Удео
Администрација и надзор	32,2	785,4	817,6	1,5%
Савези и комитети	341,3	15.408,5	15.749,8	28,6%
Догађаји и такмичења	0,0	10.273,0	10.273,0	18,6%
Спортски кампови	0,0	270,8	270,8	0,5%
Стипендије и признања	0,0	11.901,5	11.901,5	21,6%
Посебни програми	32,8	1.762,7	1.795,5	3,3%
Међународна сарадња	0,1	248,3	248,4	0,5%
Спортска инфраструктура	10.375,0	0,0	10.375,0	18,8%
Установе у спорту	1.118,7	2.588,1	3.706,8	6,7%
Укупно	**11.900,1**	**43.238,3**	**55.138,4**	**100,0%**

Полазни издатак у куповним ценама није једнак производњи домаће делатности. Из њега се издвајају нето порези на производе, трговачке и транспортне марже и увозна компонента. Домаћа производња робе распоређује се на произвођачку делатност, док домаће марже улазе у трговину и транспорт. Трошкови у иностранству коригују се према уделу реализације у Србији. Код осигурања модел издваја процењени услужни део премије, уместо да целу премију третира као производњу осигуравача.

Овим се спречава да куповина увозне опреме преко домаћег трговца буде у целости приписана домаћој индустрији. Домаћа активност у том случају може бити маржа, монтажа или сервис. С друге стране, ПДВ и износ трансфера остају релевантни за буџетски и фискални преглед иако нису исти концепт као базна вредност производње.

Разлика између укупних јавних издвајања и домаћег производног улаза није процена „изгубљеног" новца. У тој разлици налазе се зараде и трансфери који имају посебан директни или доходовни канал, порези, увоз и расходи ван домаће производње. Без овог раздвајања плате и стипендије би биле погрешно третиране као непосредна набавка робе, а затим још једном као потрошња становништва.

Табела 19. Почетни домаћи производни улази у милионима РСД у ценама из 2025

Година	Јавне финалне набавке	Јавне међуфазне набавке	Јавни IO улаз укупно	Туристички IO улаз
2021	1.727,8	4.775,4	6.503,2	654,3
2022	139,4	2.398,5	2.538,0	261,2
2023	4.707,2	2.203,3	6.910,5	509,0
2024	1.279,2	3.146,2	4.425,4	422,2
2025	2.674,0	2.924,9	5.598,9	452,3
2026	3.161,4	2.379,0	5.540,4	588,1

Почетна тражња и укупни ефекти немају исти секторски распоред: добављачки и доходовни канали преносе активност и на друге делатности, као што је приказано у табели испод.

Табела 20. Највећи домаћи почетни улази по делатностима у милионима РСД, у ценама из 2025

Делатност	2021–2025.	2025.
F Изградња зграда, осталих грађевина и извођење специјализованих грађевинских радова	9.900,8	2.542,7
I Услуге смештаја и исхране	5.845,0	1.106,6
R93 Спортске, забавне и рекреативне услуге	2.138,4	402,5
H49 Услуге копненог саобраћаја и цевоводног транспорта	2.099,9	401,7
N80T82 Заштитне и истражне услуге; услуге одржавања објеката и околине; канцеларијско-административне и друге помоћне пословне услуге	1.447,9	322,0
M73 Услуге рекламирања и истраживања тржишта	1.071,3	224,7
C31_32 Намештај и остали непоменути производи	1.057,6	187,0
M71 Архитектонске и инжењерске услуге; инжењерско испитивање и анализе	533,0	131,4
Q86 Здравствене услуге	513,7	97,9
M69_70 Правне и рачуноводствене услуге; управљачке услуге и саветовање у вези са управљањем	389,0	76,0
G46 Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	367,9	61,6
H51 Услуге ваздушног саобраћаја	308,0	44,9
Остале делатности	2.602,4	452,1
Укупно	**28.275,0**	**6.051,2**

5. Процена економског утицаја јавних улагања у спорт у Србији у периоду од 2021. до 2025. године

Рзултати јавних улагања у периоду 2021-2025. показују како се национална јавна издвајања за спорт преносе на рад финансираних организација, пословање њихових добављача и потрошњу становништва. Анализа обухвата и процењену додатну потрошњу страних учесника и посетилаца подржаних спортских догађаја. Тај туристички део већ је укључен у укупне резултате и у наставку је посебно издвојен, како би се приказало колики је његов допринос.

За читање резултата важно је разликовати три показатеља:

- Бруто додата вредност, односно БДВ, описује вредност коју обухваћене активности додају привреди након одузимања набављених производа и услуга.
- Запосленост показује процењени обим рада потребан за ту активност.
- Фискални приходи показују процењене порезе и доприносе повезане са улагањима и потрошњом.

Сваки показатељ указује на другачији ефекат истог економског процеса.

5.1. Процена утицаја на бруто додату вредност (БДВ)

Укупна подржана БДВ износи 52,19 милијарди динара. Директни ефекти учествују са 23,4%, индиректни са 43,9%, а индуковани са 32,8%. Значај индиректног канала произлази и из начина класификације: набавке за сопствену активност савеза, установа и организатора улазе у њихов ланац добављача, док се њихова додата вредност евидентира у директној компоненти.

Табела 21. БДВ по годинама и каналима, у милионима РСД у ценама из 2025

Година	Директна	Индиректна	Индукована	Укупна
2021	3.438,8	5.991,7	4.248,5	13.679,1
2022	1.583,3	2.463,7	2.462,6	6.509,7
2023	2.753,3	5.572,1	3.437,4	11.762,8
2024	2.087,2	4.041,2	3.551,1	9.679,5
2025	2.332,3	4.821,8	3.404,1	10.558,3
Укупно	**12.195,0**	**22.890,5**	**17.103,8**	**52.189,3**

Табела 21 показује да је у периоду 2021–2025. подржано укупно 52,19 милијарди динара БДВ. Од тог износа, 12,19 милијарди припада директном, 22,89 милијарди индиректном и 17,10 милијарди индукованом каналу. Директна компонента чини 23,4% укупног резултата, индиректна 43,9%, а индукована 32,8%. Због заокруживања, збир приказаних процентуалних учешћа може незнатно одступати од 100%.

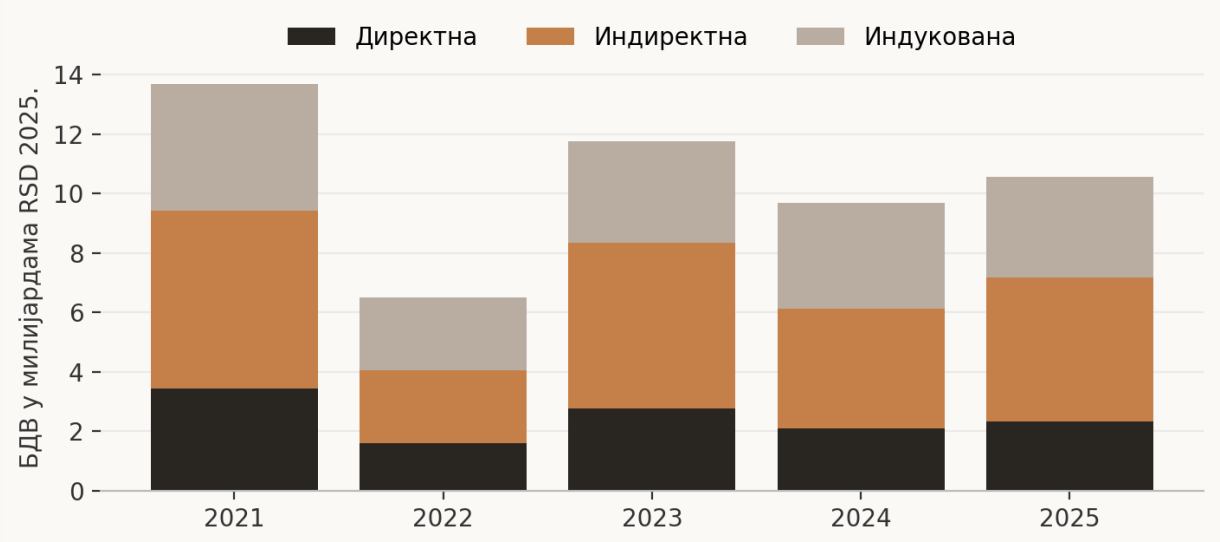
Највећи део БДВ настаје у ланцу добављача. Спортски програм, на пример, користи превоз, смештај, исхрану, техничке и друге услуге. Њихови пружаоци затим набављају гориво, храну, материјал, опрему и услуге других предузећа. Индиректни резултат обухвата додату вредност која настаје кроз те повезане набавке. Његов значај потврђује да јавна средства за спорт подржавају и делатности које се обично не повезују непосредно са спортским системом.

Расподела по каналима зависи и од начина обрачуна. У овој студији директна БДВ обухвата рад финансираних организација и непосредну производњу за финалне набавке. Набавке потребне за редовно пословање тих организација улазе у њихов индиректни ланац. Зато висок индиректни удео показује колики је део економске активности везан за робу и услуге потребне да би се њихови програми реализовали.

Индукована БДВ настаје када се нето зараде, накнаде и трансфери становништву троше на робу и услуге. Тај канал објашњава зашто и стипендије и спортска признања имају економски ефекат иако њихова исплата сама по себи није набавка производа. Вредност од 17,10 милијарди динара односи се на додату вредност насталу у производњи која задовољава ту потрошњу.

Графикон 2 омогућава да се истовремено виде укупан годишњи обим и однос три канала. Највећа БДВ забележена је 2021. године, 13,68 милијарди динара, а најмања 2022, 6,51 милијарди. У 2023. следи раст на 11,76 милијарди, затим смањење на 9,68 милијарди у 2024. и раст на 10,56 милијарди у 2025. Ове промене прате различите годишње обиме финансирања, капиталне пројекте и календар догађаја.

Графикон 2. Структура подржане БДВ по годинама

У 2025. БДВ је за 9,1% већа него у 2024, док су јавна издвајања у истим ценама повећана за 4,7%. Разлика између тих стопа произлази из структуре издвајања и туристичког улаза, уз задржане коефицијенте модела. Она сама по себи није доказ побољшања ефикасности сваког програма. За такав закључак требало би упоредити сличне активности, њихове стварне трошкове и остварене резултате.

Од укупне БДВ у 2025, око 10,02 милијарди динара повезано је са јавним издвајањима, а 0,54 милијарди са туристичком потрошњом. За цео историјски период одговарајући износи су 49,44

и 2,75 милијарди динара. Ово разграничење омогућава да се економска активност финансирана јавним средствима разликује од активности коју подржава потрошња страних посетилаца.

5.2. Процена утицаја на запосленост (*FTE*)

Модел подржава просечно 3.036 годишњих еквивалената запослености, уз распон од приближно 1.920 до 4.025 по години. Збир за пет година износи 15.179 година запослености. Тај збир не представља толико различитих људи: исто радно место може бити подржано у више узастопних година.

Табела 22. Годишњи еквиваленти запослености по годинама и каналима

Година	Директна	Индиректна	Индукована	Укупна
2021	981	1.903	1.141	4.025
2022	451	808	662	1.920
2023	793	1.617	923	3.334
2024	606	1.285	954	2.844
2025	666	1.475	914	3.056
Годишњи просек	**699**	**1.418**	**919**	**3.036**

Резултати одражавају просечну секторску продуктивност, па се не могу директно изједначити са бројем запослених у Министарству или код финансираних савеза. Учешће волонтера, сезонског рада, рада са непуним временом и ангажовања по уговорима није непосредно мерено сатима. Зато назив „годишњи еквивалент запослености" прецизније описује излаз модела од тврдње о броју новоотворених радних места.

Табела 22 показује просечно 3.036 годишњих еквивалената запослености у периоду 2021–2025. Директни канал учествује са просечно 699, индиректни са 1.418, а индуковани са 919 еквивалената. Највећи део процењеног обима рада, као и код БДВ, налази се у добављачким делатностима и у производњи за потрошњу домаћинстава.

Ови резултати обухватају рад у финансираним организацијама, али и код грађевинских извођача, превозника, пружалаца услуга смештаја и исхране и других повезаних делатности. У индукованом каналу обухваћен је и рад потребан да се задовољи потрошња прималаца зарада и трансфера. Зато резултат није једнак броју запослених у Министарству, спортским савезима или установама.

Годишњи обим се креће од приближно 1.920 еквивалената у 2022. до 4.025 у 2021. У 2025. процењено је 3.056 еквивалената, односно око 7,4% више него у 2024. Промена запослености није потпуно једнака промени БДВ, јер различите делатности остварују различиту додату вредност по запосленом. Исти износ БДВ у две различите делатности зато не мора подразумевати исти обим рада.

Запосленост је у моделу процењена применом секторске продуктивности из 2025. године. Један годишњи еквивалент описује обим економске активности који по том односу одговара раду

једног запосленог током године. Пошто нису непосредно измерени сви радни сати, резултат треба читати као апроксимацију подржаног рада. Он не доказује да је отворено толико нових радних места, нити да је толико лица било запослено искључиво захваљујући јавном финансирању.

Збир од 15.179 година запослености за петогодишњи период описује кумулативни обим рада. Исто радно место може бити подржано у више година и у свакој од њих ући у годишњи обрачун. За приказ трајног годишњег обима зато је кориснији просек од 3.036, док је вишегодишњи збир погодан за поређење укупне активности током посматраног периода.

5.3. Процена утицаја на пореске приходе

Фискални обрачун прати три канала ефеката:

- ПДВ повезан са моделираним прометом,
- порез на претпостављену добит, и
- порезе и доприносе повезане са подржаним радом.

Исти канали примењују се на директне, индиректне и индуковане ефекте, посебно за инвестиције и пословање. Приступ омогућава преглед могућег фискалног обима, али не замењује евиденцију стварно обрачунатих и плаћених обавеза.

Процењени обухваћени фискални приходи у 2025. износе 4,40 милијарди динара. Вишегодишњи збир од 21,52 милијарди повезан је са истим активностима из којих настаје БДВ. Тај износ се не додаје БДВ као посебна економска корист и не одузима механички од улагања ради рачунања нето трошка програма. Део представља циркулацију јавно финансираних зарада, а део приходе који настају код добављача и у потрошњи.

Табела 23. Фискални приходи по каналима, у милионима РСД, у ценама 2025.

Година	Директни	Индиректни	Индуковани	Укупно
2021	1.309,8	2.418,2	1.827,5	5.555,5
2022	474,7	1.088,4	1.059,3	2.622,5
2023	1.680,8	1.771,0	1.478,6	4.930,4
2024	867,1	1.624,7	1.527,5	4.019,4
2025	1.175,1	1.757,3	1.464,3	4.396,8
Укупно	**5.507,5**	**8.659,7**	**7.357,3**	**21.524,5**

Нису посебно процењени сви могући порези, локалне таксе, акцизе, царине и специфични режими појединачних корисника. Допунске пореске ставке које нису прибављене остају ван збира и не тумаче се као позната нулта обавеза. Посебно је осетљива апроксимација пореза на добит: профитабилност и порески статус разликују се међу добављачима и правним облицима.

Табела 24. Врсте фискалних прихода по каналима, у милионима РСД, у ценама 2025.

Година	2025.	2021–2025.
ПДВ	1.728,3	8.292,0
Порез на зараде	434,8	2.137,1
Доприноси	1.843,2	8.993,3
Порези и доприноси на хонораре	191,3	1.156,9
Порез на добит	199,1	945,2
Укупно обухваћено	**4.396,8**	**21.524,5**

Процењени обухваћени фискални приходи за период 2021–2025. износе 21,52 милијарди динара. Директном каналу припада 5,51 милијарди, индиректном 8,66 милијарди, а индукованом 7,36 милијарди. Расподела показује да се порези и доприноси повезани са спортским финансирањем јављају и код добављача и кроз потрошњу дохотка, поред прихода везаних за непосредно финансиране активности.

Годишње вредности прате промене обима и структуре активности. Највећи процењени приход је у 2021, 5,56 милијарди динара, а најмањи у 2022, 2,62 милијарди. За 2025. процењено је 4,40 милијарди динара. Различити односи директног, индиректног и индукованог прихода по годинама произлазе из различитих пореских основица: набавке, зараде, накнаде и потрошња немају исти порески третман.

Табела 24 објашњава од којих врста прихода се састоји тај збир. У целом периоду доприноси износе 8,99 милијарди динара, а ПДВ 8,29 милијарди. Заједно чине око 80% обухваћеног фискалног резултата. Следе порез на зараде од 2,14 милијарди, порези и доприноси на хонораре од 1,16 милијарди и процењени порез на добит од 0,95 милијарди динара. Оваква структура показује да су радно ангажовање и потрошња најважније основице у обухваћеној пореској рачуници.

Износи у табелама представљају моделске процене, а не евиденцију стварних уплата сваког пореског обвезника. Рачуница користи претпоставке о зарадама, потрошњи, опорезивој добити и одговарајућим стопама. Порез на добит је посебно осетљив на стварну профитабилност и статус пружаоца услуге. Удружење, јавна установа и привредно друштво не морају имати исту структуру обавеза.

Фискални приходи распоређују се између различитих делова јавних финансија и фондова социјалног осигурања. Они се зато не могу читати као износ који се у целости враћа Министарству спорта. Део потиче и од пореза и доприноса на зараде које су претходно финансиране јавним средствима. За оцену нето буџетског повраћаја било би потребно засебно утврдити додатне приходе у односу на стање без подршке и обухватити све релевантне јавне расходе.

БДВ и фискални приходи описују повезане токове. Порез на зараде и доприноси, на пример, везани су за накнаде за рад које учествују у стварању БДВ. Сабирањем фискалног резултата са

БДВ као две независне користи исти економски процес би био делом приказан два пута. Практична примена табела 20 и 21 је у разумевању пореских канала и њиховог реда величине.

5.4. Ефекти по групама јавних улагања

Групе трошкова имају различите економске канале. Код стипендија и признања ефекат настаје кроз потрошњу прималаца, па нема непосредне директне нити индиректне БДВ. Инфраструктура непосредно ангажује извођаче и њихове добављаче. Савези, установе и догађаји комбинују рад, набавке и трансфере. Због тога нижа директна БДВ једне групе не значи аутоматски да је њена спортска или друштвена сврха мање оправдана.

Табела 25. БДВ по групама улагања за период 2021-2025, у милионима РСД у ценама из 2025

Година	Директна	Индиректна	Индукована	Укупна
Администрација и надзор	684,1	166,8	248,8	1.099,8
Савези и комитети	5.384,8	5.385,0	3.212,5	13.982,3
Догађаји и такмичења	1.093,0	6.886,7	2.344,4	10.324,1
Спортски кампови	36,2	193,5	67,2	296,9
Стипендије и признања	0,0	0,0	7.507,9	7.507,9
Посебни програми	612,6	602,8	361,5	1.576,8
Међународна сарадња	2,6	82,2	21,3	106,2
Спортска инфраструктура	2.287,8	6.592,3	1.930,2	10.810,3
Установе у спорту	1.244,2	1.712,9	775,7	3.732,7
Туристичка потрошња	849,7	1.268,4	634,4	2.752,4
Укупно	**12.195,0**	**22.890,5**	**17.103,8**	**52.189,3**

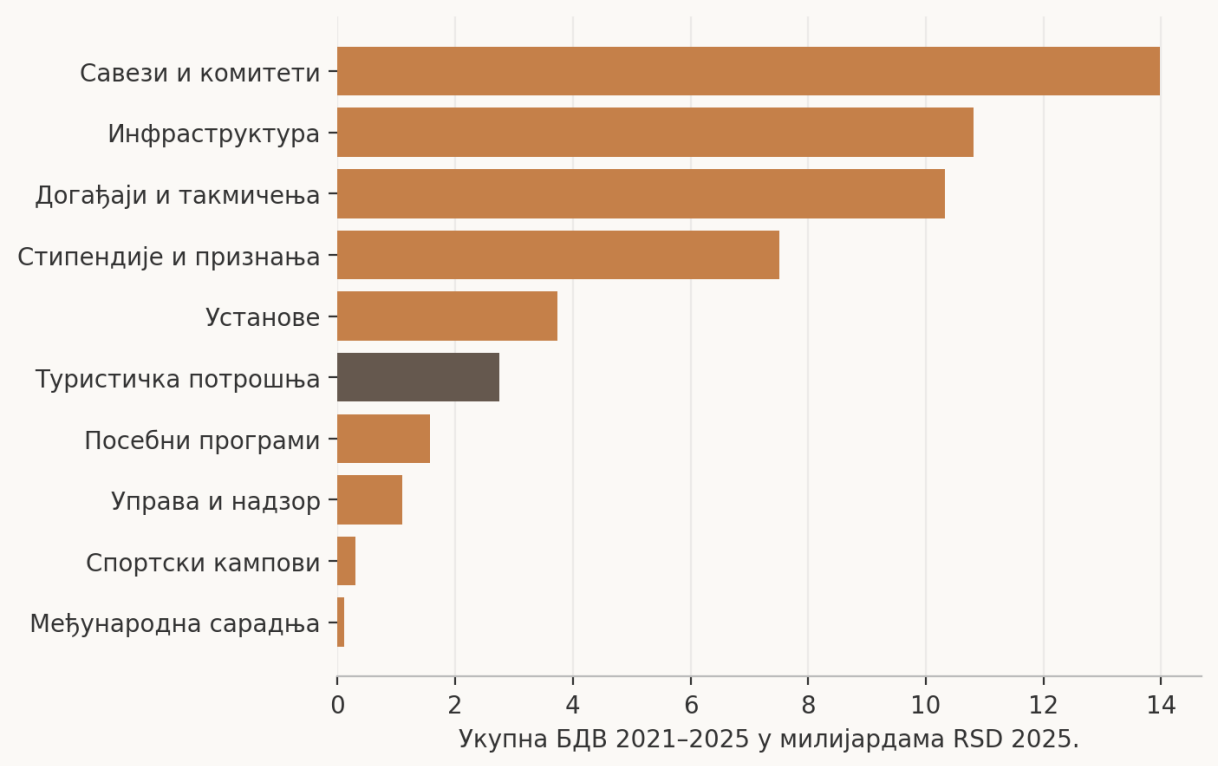
Табела 25 и графикон 3 показују да три групе носе око две трећине укупне БДВ. Савези и комитети учествују са 13,98 милијарди динара, односно 26,8%; спортска инфраструктура са 10,81 милијарди, односно 20,7%; а догађаји и такмичења са 10,32 милијарди, односно 19,8%. То је расподела укупног резултата из ове студије, укључујући туристичку компоненту у имениоцу.

Савези и комитети имају највећи укупан допринос јер примају највећи збирни обим средстава и финансирају више врста активности. Њихов ефекат се распоређује кроз рад ангажованих лица, набавке за програме и потрошњу дохотка. Директна и индиректна БДВ ове групе готово су једнаке, по око 5,38 милијарди динара. Такав однос одражава комбинацију непосредног рада и ослањања на добављаче.

Код инфраструктуре и догађаја преовлађује индиректни канал. Изградња објеката захтева материјал, опрему и услуге различитих извођача. Организација такмичења захтева смештај, превоз и бројне пратеће услуге. У студији се та активност, према усвојеном разграничењу, великим делом приказује кроз ланац добављача. Висина тог канала описује структуру производних веза и не представља сама по себи оцену квалитета објекта или догађаја.

Стипендије и признања подржавају 7,51 милијарди динара БДВ, односно 14,4% укупног резултата. Целокупан ефекат ове групе приказан је као индукован. Нулте директне и индиректне вредности не значе одсуство економског значаја: средства прво повећавају расположиви доходак прималаца, а производни ефекат настаје када се тај доходак потроши. Ово разграничење спречава да се и исплата и каснија куповина прикажу као два почетна производна улагања.

Графикон 3. Допринос група укупној БДВ у историјском периоду

Групе имају различите економске канале. Код стипендија и признања ефекат настаје кроз потрошњу прималаца, па нема непосредне директне нити индиректне БДВ пре доходовног канала. Инфраструктура непосредно ангажује извођаче и њихове добављаче. Савези, установе и догађаји комбинују рад, набавке и трансфере. Због тога нижа директна БДВ једне групе не значи аутоматски да је њена спортска или друштвена сврха мање оправдана.

Установе у спорту подржавају 3,73 милијарди динара БДВ, а посебни програми 1,58 милијарди. Ефекти посебних програма великим делом су повезани са издвајањима у 2021. години, како показују табеле 11 и 35. Њихов историјски збир зато не представља очекивани износ који ће се понављати сваке године. Администрација и надзор, спортски кампови и међународна сарадња имају мања учешћа, што одражава њихов обим финансирања и структуру расхода. Њихове организационе, стручне и спортске улоге захтевају посебну оцену остварених услуга и програма.

Табела 26 допуњује ову слику проценом рада. Савези и комитети подржавају просечно 818 годишњих еквивалената, догађаји и такмичења 669, а инфраструктура 570. Стипендије и признања подржавају приближно 403 еквивалента кроз потрошњу њихових прималаца. Последњи износ означава рад у делатностима које задовољавају ту потрошњу, а не број стипендиста или лица која примају признање.

Разлике између рангирања по БДВ и по запослености последица су секторске продуктивности и структуре ангажованог рада. За избор приоритета јавне политике оба показатеља треба повезати са спортском сврхом, бројем корисника, доступношћу и трајношћу резултата. Графикон 3 описује допринос група под постојећом расподелом средстава; не показује куда би било оптимално преместити сва наредна издвајања.

Табела 26. Просечна годишња запосленост по групама улагања за период 2021-2025

Година	Директна	Индиректна	Индукована	Укупна
Администрација и надзор	41	10	13	64
Савези и комитети	292	353	173	818
Догађаји и такмичења	58	485	126	669
Спортски кампови	2	14	4	19
Стипендије и признања	0	0	403	403
Посебни програми	33	39	19	92
Међународна сарадња	0	5	1	6
Спортска инфраструктура	118	348	104	570
Установе у спорту	71	96	42	208
Туристичка потрошња	85	68	34	187
Укупно	699	1.418	919	3.036

5.5. Допринос туристичке потрошње

Табела 27 показује да је за период 2021-2027 процењено 2,71 милијарди динара додатне потрошње страних учесника и посетилаца. Та потрошња, кроз непосредне услуге, добављаче и потрошњу насталих доходака, подржава 2,75 милијарди динара БДВ и 1,30 милијарди обухваћених фискалних прихода. Процењени обим рада износи 936 година запослености, односно просечно око 187 годишњих еквивалената.

Табела 27. Ефекти додатне туристичке потрошње, милиони РСД у ценама из 2025.

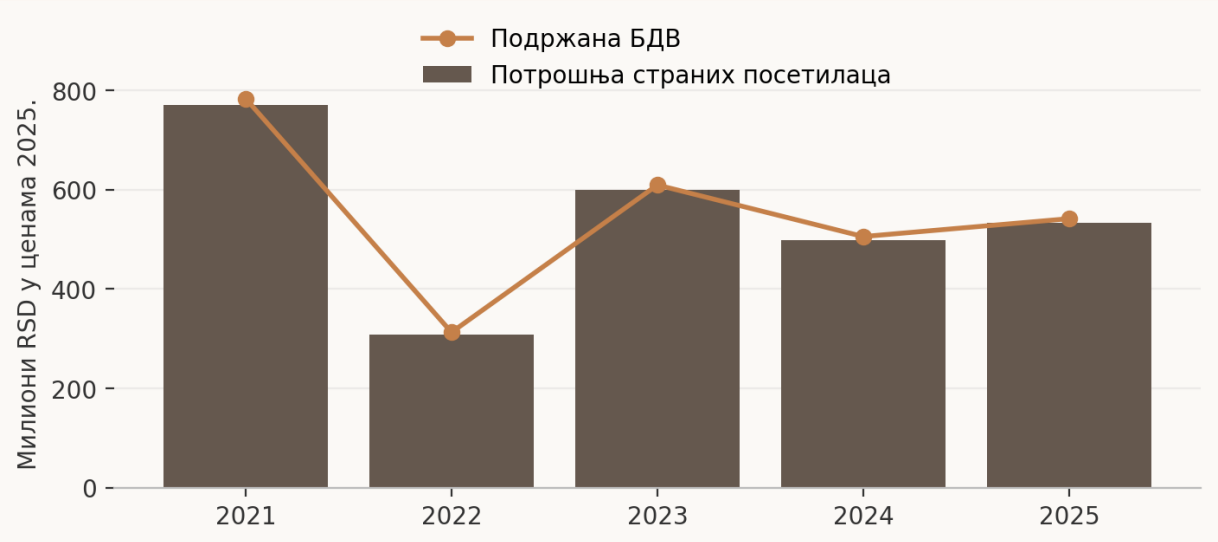
Година	Потрошња	БДВ	Запосленост	Фискални приходи
2021	771,1	783,4	266	370,5
2022	307,8	312,7	106	147,9
2023	599,9	609,3	207	288,2
2024	497,6	505,5	172	239,1
2025	533,1	541,6	184	256,1
Укупно	**2.709,6**	**2.752,4**	**936 *FTE***	**1.301,8**

Туристички канал учествује са око 5,3% укупне БДВ у периоду 2021–2025. Његов удео је мањи од удела водећих јавних група, али показује да међународни догађаји могу подржати економску

активност и кроз потрошњу која не потиче из националног јавног буџета. У обрачун улази потрошња нерезидената у Србији која је у моделу повезана са конкретним догађајима.

Графикон 4 показује годишњу промену туристичке потрошње и припадајуће БДВ. Највећа потрошња је у 2021, око 771 милион динара, а најмања у 2022, око 308 милиона. За 2025. процењено је 533 милиона динара потрошње и 542 милиона БДВ. БДВ је нешто већа од почетне потрошње јер укључује и додату вредност у добављачком и индукованом каналу. То не значи да су посетиоци непосредно потрошили износ приказан као укупна БДВ.

Графикон 4. Потрошња страних посетилаца и припадајућа БДВ

Слично кретање две серије на графикону произлази из тога што је туристичка потрошња њихова заједничка полазна основа, уз задржану структуру расхода и коефицијенте. Графикон зато приказује резултат модела, а не две независно измерене серије. Промене између година пре свега одражавају календар, број учесника и претпоставке о страним посетиоцима и њиховом боравку.

При тумачењу је важна разлика између јавног трошка организације и самосталне потрошње посетилаца. Ако је организатор већ платио смештај делегације из обухваћених јавних средстава, исти рачун не треба поново додати као туристички прилив. Разграничење у моделу заснива се на претпоставкама о самостално плаћеном делу боравка. Пошто сви појединачни рачуни нису упарени, туристички резултат остаје условна процена са посебним ограничењима.

Година јавног плаћања и година посете такође могу бити различите. Припреме се могу финансирати пре одржавања такмичења, док потрошња посетилаца настаје током њиховог боравка. Због тога туристички ефекат једне године није оправдано делити само јавним трошком из те исте године и добијени однос представљати као принос догађаја. За оцену појединачног догађаја потребни су његов целокупан временски обухват и јасно разграничени извори финансирања.

Већа туристичка активност у години одржавања великог догађаја не мора бити праћена истовременим највећим буџетским расходом, јер је део финансирања реализован раније. У обрачун нису додати сви туристички доласци у Србију нити укупна туристичка потрошња.

Обухваћен је само догађајима приписан сценарио, уз нерезидентност, боравак и потрошњу који су одређени у моделу.

5.6. Резултати у ширем економском контексту

Укупна подржана БДВ у 2025. приближно одговара 0,117% укупне БДВ Републике Србије. Јавна издвајања од 10,97 милијарди динара одговарају око 0,104% БДП-а, док 3.056 годишњих еквивалената представља приближно 0,129% регистроване запослености. Ови односи помажу да се сагледа ред величине обухваћене активности.

Поређења не представљају засебно измерен допринос целог сектора спорта. Резултати студије распоређени су кроз грађевинарство, услуге смештаја и исхране, превоз, трговину и друге делатности. Област 93 из табеле 9 обухвата спортске, забавне и рекреативне делатности према статистичкој класификацији и има другачији обухват. Укупна моделска БДВ зато се не може непосредно тумачити као удео спорта у БДВ те области.

Економски резултати показују обим активности који јавна подршка прати и подржава. Они не обухватају у новцу све користи за спорт, здравље, доступност програма или друштвену укљученост. За оцену успешности јавних улагања потребно је уз БДВ, рад и јавне приходе пратити и шта је подршком остварено за кориснике.

6. Процена економског утицаја за период 2026-2035

Пројекције показују колики би економски обим био подржан ако се задрже утврђени реални обим и структура финансирања или ако се тај обим повећа. Оне представљају условне развојне путање. Њихова сврха је да се разумеју могуће последице различитих буџетских нивоа под истим обрачунским условима.

7.1 Основне претпоставке пројекције

Основни сценарио полази од обухваћеног ребаланса за 2026. годину, прерачунатог у цене из 2025. Реални годишњи износ јавних издвајања износи 10,95 милијарди динара и задржава се до 2035. године. То значи да се задржава приближно исти обим средстава у заједничкој ценовној основи. Будући номинални буџети могли би бити другачији услед промене цена, али та инфлациона промена није додатни реални раст у овим пројекцијама.

За сваку групу задржавају се структура расхода, домаћи удели и остале претпоставке модела. Понављање годишњег инфраструктурног износа означава континуирани реални оквир за капиталне активности. Оно не подразумева да се исти објекат изнова гради сваке године. За планирање конкретних пројеката тај оквир би требало заменити њиховим стварним фазама, годишњим плаћањима и датумима завршетка.

Туристички улаз задржан је на приближно 693 милиона динара годишње. За године без потврђеног календара то је претпоставка о укупном годишњем обиму потрошње, која би могла бити остварена различитим комбинацијама догађаја. Она није потврда да ће се сви догађаји из почетне године понављати. Продуктивност и производне везе такође остају непромењене, па резултат не укључује посебно моделиран технолошки напредак или ограничења капацитета.

Доступно делимично извршење за 2026. из табеле 12 има другу улогу: оно описује евидентирана плаћања до расположивог пресека. Не сабира се са годишњим планом и не замењује га у пројекцији. Непотпун податак о извршењу не треба претварати у процену целе године простим пропорционалним увећањем.

7.2 Резултати основног сценарија

Табела 28 показује да задржавање основног реалног обима подржава око 10,61 милијарди динара БДВ годишње. Директна компонента износи 2,41 милијарди, индиректна 4,73 милијарди, а индукована 3,47 милијарди. Годишња запосленост је приближно 3.029 еквивалената, а обухваћени фискални приходи 4,40 милијарди динара.

За десетогодишњи период јавна издвајања износе 109,46 милијарди динара, а укупна БДВ 106,10 милијарди. Фискални приходи достижу 44,00 милијарди, док кумулативни обим рада износи 30.294 година запослености. Ови збирови сабирају годишње токове у сталним ценама.

Они нису садашња вредност добијена дисконтовањем и не означавају БДВ или број радних места у једној појединачној години.

Табела 28. Основни сценарио у ценама 2025

Показатељ	Годишње 2026–2035.	Укупно 2026–2035.
Јавна издвајања, мил. RSD	10.945,7	109.457,0
Туристичка потрошња, мил. RSD	693,2	6.931,8
Директна БДВ, мил. RSD	2.412,6	24.126,0
Индиректна БДВ, мил. RSD	4.729,0	47.290,1
Индукована БДВ, мил. RSD	3.468,0	34.679,7
Укупна БДВ, мил. RSD	10.609,6	106.095,8
Годишњи еквиваленти запослености	3.029	30.294 година запослености
Фискални приходи, мил. RSD	4.400,0	43.999,8

Годишња БДВ основног сценарија близу је резултату из 2025, али однос показатеља није потпуно исти. Пројектована БДВ је незнатно већа, док је процењена запосленост нешто мања него у 2025. То произлази из структуре расхода и туристичког улаза: делатности са различитом продуктивношћу не претварају исту вредност финансирања у исти обим рада.

Табела 29 показује да у пројекцији инфраструктура има највећи појединачни допринос БДВ, око 3,48 милијарди динара годишње. Следе савези и комитети са 2,19 милијарди, стипендије и признања са 1,60 милијарди и догађаји и такмичења са 1,47 милијарди. Промена редоследа у односу на историјски период одражава другачију расподелу средстава у полазној години пројекције, а не нову процену квалитета тих група.

Табела 29. Годишњи ефекти по групама улагања у основној пројекцији, милиони РСД у ценама из 2025

Група	Јавна издвајања	БДВ	Запосленост	Фискални приходи
Администрација и надзор	203,0	258,4	76	88,9
Савези и комитети	2.478,6	2.191,1	641	812,8
Догађаји и такмичења	1.454,6	1.468,5	476	650,5
Спортски кампови	58,3	63,9	21	27,4
Стипендије и признања	2.532,5	1.597,6	429	687,2
Посебни програми	34,0	29,8	9	10,9
Међународна сарадња	104,9	15,3	4	6,3
Спортска инфраструктура	3.338,7	3.479,2	917	1.475,8
Установе у спорту	741,2	801,7	218	307,2
Туристичка потрошња	—	704,1	239	333,0
Укупно	**10.945,7**	**10.609,6**	**3.029**	**4.400,0**

Инфраструктура подржава око 917 годишњих еквивалената запослених, савези и комитети 641, а догађаји и такмичења 476. Туристички канал доприноси са око 704 милиона динара БДВ, 239 еквивалената и 333 милиона фискалних прихода годишње. У табели 29 туристичка потрошња нема износ у колони јавних издвајања јер је посебан извор тражње. Њени ефекти, међутим, већ учествују у укупним резултатима.

Једнаке вредности у свим годинама основне пројекције последица су задржавања истих улаза и параметара. У стварној реализацији обим би се мењао са завршетком објеката, новим програмима, календаром такмичења и променама структуре рада и набавки. Основни сценарио зато служи као упоредива полазна путања коју треба редовно освежавати.

7.3 Сценарио повећања издвајања за 10 процената

Сценарио повећања за 10% задржава 2026. годину на основном нивоу. Од 2027. свака јавна група добија 10% већи реални годишњи износ, уз исту унутрашњу структуру. Годишња издвајања тако расту са 10,95 на 12,04 милијарди динара. Повећање од приближно 1,09 милијарди понавља се у свакој години од 2027. до 2035; не увећава се поново за 10% у свакој наредној години.

Под тим условима годишња БДВ је већа за око 991 милион динара и достиже приближно 11,60 милијарди од 2027. Додатни обим рада износи око 279 годишњих еквивалената, а додатни обухваћени фискални приходи око 407 милиона динара годишње. Туристичка потрошња остаје иста, па додатни резултат потиче од већег јавног финансирања и његових производних и доходовних канала.

У табели 30 се види вишегодишња последица тог повећања: укупна издвајања расту на 119,31 милијарди динара, БДВ на 115,01 милијарди, а фискални приходи на 47,66 милијарди. У односу на основни сценарио, то је додатних 9,85 милијарди издвајања и 8,91 милијарди БДВ до 2035. године.

Просечна годишња запосленост за цео период износи око 3.281 еквивалент. Повећање десетогодишњег просека је мање од додатних 279 еквивалената у свакој години од 2027. јер у просек улази и непромењена 2026. Ово је важна разлика између годишњег ефекта увећања и просечног ефекта у целом пројекционом периоду.

7.4 Сценарио повећања издвајања за 20 процената

Сценарио од 20% примењује исти принцип, али годишња јавна издвајања од 2027. подиже на 13,13 милијарди динара. То је приближно 2,19 милијарди више од основног износа. Додатна годишња БДВ износи 1,98 милијарди, па укупан годишњи резултат достиже око 12,59 милијарди динара.

Додатни обим рада је око 558 годишњих еквивалената у периоду 2027–2035, а додатни обухваћени фискални приходи око 813 милиона динара годишње. За цео десетогодишњи период табела 27 показује 129,16 милијарди издвајања, 123,93 милијарди БДВ и 51,32

милијарди фискалних прихода. Додатна кумулативна БДВ у односу на основну путању износи 17,83 милијарди динара.

Додатни резултат је двоструко већи него у сценарију од 10% јер модел претпоставља непромењене односе производње, рада и набавки. У примени већег програма требало би посебно проверити расположивост извођача, стручног кадра, опреме и смештајних капацитета. Ако повећана тражња подигне цене или захтева већи удео увоза, стварни обим активности у Србији може одступити од линеарног сценарија.

7.5 Поређење сценарија

Табела 30 и графикон 5 показују колика је разлика између одржавања основног обима и трајног реалног повећања издвајања. На графикону су приказани збирови за 2026–2035, па висина стуба не представља годишњи буџет. Размак између сценарија показује кумулативни значај повећања које се примењује девет узастопних година.

Повећање од 10% и 20% односи се на јавни део у годинама после 2026. Зато укупна БДВ за десет година не расте за пуних 10% или 20%. Туристички део остаје непромењен, а 2026. нема увећање. У односу на основни сценарио, кумулативна БДВ већа је приближно 8,4% у сценарију од 10% и 16,8% у сценарију од 20%.

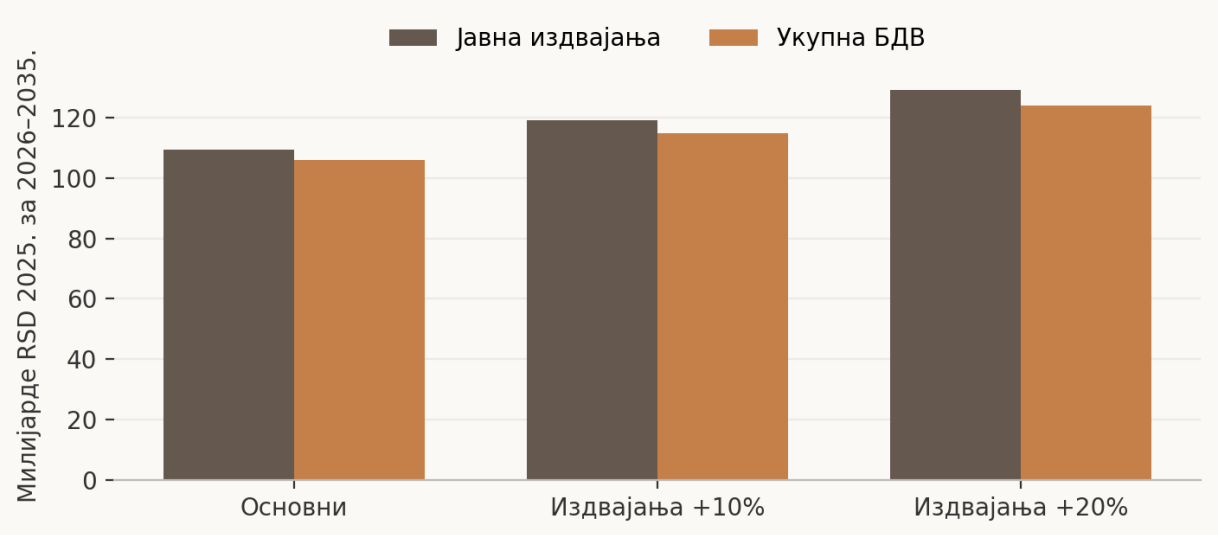
Табела 30. Сценарији за 2026–2035 у милионима РСД, у ценама 2025

Показатељ	Основни	Повећање 10%	Повећање 20%
Јавна издвајања	109.457,0	119.308,1	129.159,2
Директна БДВ	24.126,0	26.101,8	28.077,5
Индиректна БДВ	47.290,1	51.254,1	55.218,2
Индукована БДВ	34.679,7	37.654,8	40.629,9
Укупна БДВ	106.095,8	115.010,7	123.925,6
Фискални приходи	43.999,8	47.660,0	51.320,2
Просечна годишња запосленост	3.029	3.281	3.532

Однос стубова јавних издвајања и БДВ не треба тумачити као добит или губитак програма. Издвајања укључују трансфере, порезе, увоз и друге расходе, док је БДВ мера додате вредности у обухваћеним активностима и садржи и туристички допринос. За оцену оправданости потребно је сагледати спортске исходе и употребу средстава, уз посебну анализу трошкова и користи тамо где је она потребна.

Практична вредност сценарија је у томе што омогућавају разговор о обиму могућег повећања, његовој структури и способности система да га реализује. Конкретну одлуку о већем буџету треба затим разложити на програме и пројекте. Увећање свих група истим процентом је упоредива аналитичка претпоставка; стварна расподела треба да прати доказане потребе и очекиване резултате.

Графикон 5. Издвајања и БДВ у три сценарија за пројекциони период

7.6 Структура улагања и осетљивост

Историјске године показују зашто је важна структура, поред укупног износа. У 2022. капитална издвајања чине само 2,5% јавних средстава, док у 2023. достижу 44,3%, према табели 10. Већи капитални удео усмерава већи део почетне тражње ка изградњи и опреми. Већи удео трансфера становништву појачава значај потрошње дохотка. Исти укупан буџет зато може подржати различит однос директних, индиректних и индукованих ефеката.

Табела 31 показује осетљивост на склоност потрошњи, означену као MPC. Основни обрачун претпоставља да се сав додатни расположиви доходак укључен у модел потроши. Ако се потроши 90%, а остали услови остану исти, индукована БДВ је за 10% мања. Укупна БДВ за 2025. тада пада са 10,56 на 10,22 милијарди динара, односно за око 3,2%. Разлика је мања од 10% јер директни и индиректни канал остају непромењени.

Табела 31. Осетљивост БДВ на склоност потрошњи у милионима РСД, у ценама 2025

MPC	БДВ 2025.	Годишња БДВ основне пројекције	Промена индуковане БДВ
1,00	109.457,0	119.308,1	129.159,2
0,90	24.126,0	26.101,8	28.077,5
0,80	47.290,1	51.254,1	55.218,2

При потрошњи 80% додатног дохотка, укупна БДВ за 2025. износи око 9,88 милијарди динара. За основну пројекцију одговарајући годишњи износи су 10,26 милијарди при MPC од 0,90 и 9,92 милијарди при MPC од 0,80. Ово поређење показује који део резултата зависи од понашања прималаца дохотка. Оно не утврђује вероватноћу сценарија нити замењује усвојену основну претпоставку.

Сличну проверу заслужују домаћа компонента набавки, трошковни профили и продуктивност. За туристички део важни су број страних посетилаца, дужина боравка и самостално плаћени

трошкови. За поузданије дугорочно планирање корисно је најпре проверити параметре који су истовремено слабије документовани и значајни за укупан резултат. Тако се допунско прикупљање података усмерава тамо где може највише променити оцену.

Ова осетљивост показује колики део резултата зависи од потрошње дохотка. Она не одређује вероватноћу појединог сценарија. Сличну пажњу захтевају домаћи удео набавки, трошковни профили, продуктивност и туристички параметри. Њихове промене нису уграђене у основну пројекцију како би она остала упоредива са финалним обрачуном.

7. Подржана бруто производна активност

Показатељ бруто производне активности допуњује БДВ приказом обима производње кроз повезане фазе. Он помаже да се разуме колико посла јавна издвајања подржавају код непосредних корисника, добављача и произвођача робе и услуга за потрошњу дохотка. За процену новостворене вредности и даље се користи БДВ.

7.1. Значење показатеља

Бруто производна активност, односно аутпут, сабира вредност производње свих обухваћених делатности. Ако превозник пружи услугу од 100 динара и за њу користи гориво од 30 динара које је произвео други субјект, обе производне испоруке учествују у бруто активности. У овом поједностављеном примеру њихов збир је 130 динара, иако је вредност горива већ садржана у цени превоза. БДВ превозника искључује набављено гориво, а БДВ произвођача горива искључује његове сопствене набављене инпуте.

У бруто производњи зато су присутне вредности међупроизвода уграђених у наредне фазе. То је својство показатеља који описује обим производних веза. За новостворену вредност потребно је те набављене инпуте одузети, што се чини при обрачуну БДВ. Бруто производњу и БДВ не треба сабирати као две независне економске користи.

Индукована производња такође обухвата више од непосредне финалне потрошње. Када домаћинство купи храну или услугу, модел обухвата производњу за ту куповину и добављаче који су за њу потребни. Зато износ индукованог аутпута није исто што и потрошени нето доходак. Нема основа да се само тај канал издвоји као потпуни приказ економске активности..

7.2. Обрачун и спречавање преклапања

У овом обрачуну директна бруто производња обухвата процењену производњу финансираних активности и производњу за непосредне финалне набавке. Производња финансираних активности процењена је из њихове БДВ и идентификоване текуће међуфазне потрошње. Индиректна компонента обухвата одговарајући ланац добављача, а индукована производњу покренуту потрошњом расположивог дохотка.

Исти јавни новац не додаје се у обрачун и као трансфер и као нова производна испорука. Ако Министарство финансира установу, њен извештај помаже да се утврди структура активности финансиране тим трансфером. Укупан износ њених расхода не додаје се још једном на већ евидентирано јавно финансирање. Исти принцип важи за савезе и организаторе догађаја.

При сабирању производних канала уклања се непосредна финална производња која је већ приказана директно. Тако се једна производна компонента не појављује истовремено и у директном и у индиректном резултату. Збир, међутим, и даље садржи различите међуфазне

испоруке. Спречавање преклапања истих ставки и укључивање производње различитих фаза два су различита питања.

Капиталне набавке нису текућа међуфазна потрошња организације. Зараде и новчани трансфери такође се обрађују кроз своје канале. Трошак увозног инпута може учествовати у вредности производње домаће организације која га користи, али се не додаје као производња домаћег произвођача тог инпута. Уз почетну увозну корекцију остаје ограничење усвојене матрице из поглавља 3: домаћа компонента сваког каснијег добављачког круга није засебно потврђена. Добијени аутпут зато је моделска апроксимација према утврђеној производној структури.

7.3. Активност повезана са јавним издвајањима

Табела 32 показује да је у периоду 2021–2025. јавним издвајањима придружено 151,34 милијарди динара бруто производне активности, без туристичког канала. Од тога, директна производња износи 42,78 милијарди, индиректна 60,69 милијарди, а индукована 47,87 милијарди. То је збир производних токова кроз пет година, а не величина производње у једној години.

Табела 32. Бруто производна активност јавних издвајања, милиони РСД у ценама из 2025

Година	Директна	Индиректна	Индукована	Укупна
2021	12.076,8	15.414,4	11.824,6	39.315,7
2022	5.296,8	6.096,3	6.948,8	18.341,9
2023	9.503,4	15.783,9	9.583,4	34.870,7
2024	7.482,7	10.407,2	9.983,5	27.873,3
2025	8.424,4	12.985,4	9.532,1	30.941,9
2026	8.170,0	12.787,4	9.608,7	30.566,2
2021–2025.	**42.784,0**	**60.687,2**	**47.872,3**	**151.343,5**
2026–2035.	**81.700,3**	**127.874,1**	**96.087,1**	**305.661,6**

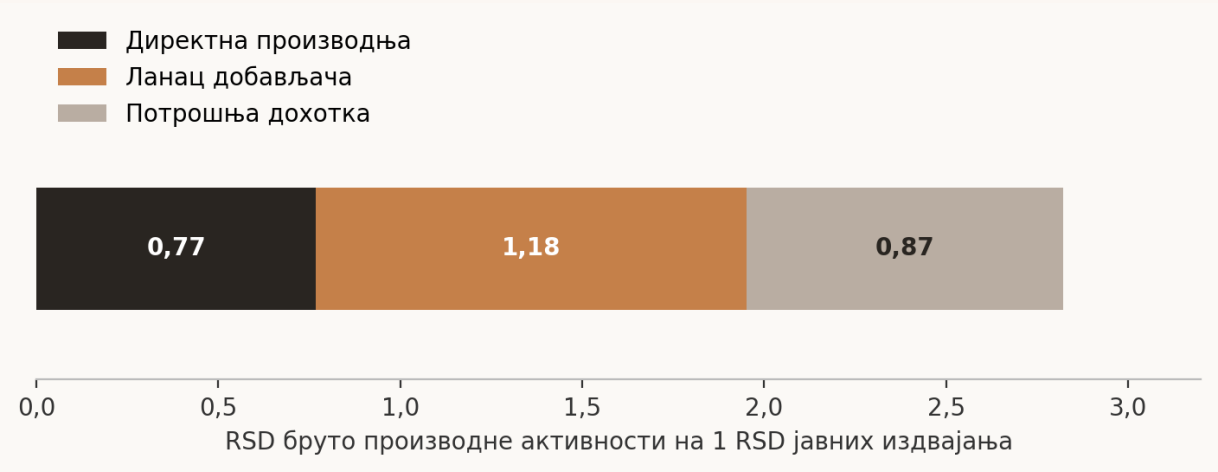
За 2025. укупна вредност износи 30,94 милијарди динара. Директна компонента је 8,42 милијарди, индиректна 12,99 милијарди, а индукована 9,53 милијарди. У односу на 10,97 милијарди јавних издвајања, табела 30 показује око 2,82 динара укупне бруто производне активности на један динар издвајања.

Графикон 6 разлаже тај однос: приближно 0,77 динара односи се на директну производњу, 1,18 динара на индиректни ланац, а 0,87 динара на индуковану производњу. Индиректни и индуковани канал заједно дају око 2,05 динара на један динар јавних издвајања. Тако се јасно види и укупан обим и део активности у ширим производним везама и потрошњи дохотка.

Пропорционалан пример помаже да се однос разуме. При издвајању од 100 милиона динара и задржаној структури из 2025, модел би показао приближно 77 милиона директне, 118 милиона индиректне и 87 милиона индуковане бруто производње. Укупан износ био би око 282 милиона

динара, а индиректни и индуковани канал око 205 милиона. Пример је прерачун истог односа и не представља нови сценарио са другачијом наменом средстава.

Графикон 6. Производна активност на један динар јавних издвајања у 2025

На тај производни збир не додаје се још једном почетних 100 милиона буџетског издвајања. Такође, од односа 2,82 не одузима се аутоматски један да би се добила додатна производња. Буџетски издатак и директни аутпут нису једнаке основице: у буџету су и трансфери, порези и увоз, док процењена производња финансираних активности обухвата и потрошњу основног капитала. За приказ два шира канала зато се непосредно користи њихов однос од 2,05.

Табела 33 показује распон укупног односа од 2,54 у 2022. до 2,90 у 2023. Разлика одражава структуру издвајања, пошто је производна матрица у свим годинама иста. Већи однос не мора подразумевати и највећи укупан обим: у 2023. бруто активност је 34,87 милијарди, мање од 39,32 милијарди у 2021, када је обим јавних средстава био већи.

Табела 33. Бруто активност на један динар јавних издвајања

Година	Укупни аутпут / издвајања	Индиректни и индуковани аутпут / издвајања
2021	2,72	1,88
2022	2,54	1,81
2023	2,90	2,11
2024	2,66	1,95
2025	2,82	2,05
2026	2,79	2,05
2021–2025.	**2,74**	**1,97**

За цео историјски период однос износи око 2,74 динара бруто производње на један динар издвајања, од чега 1,97 динара у индиректном и индукованом каналу. Тај резултат добијен је из збира производње и збира издвајања за пет година. Тиме године са већим износима добијају одговарајућу тежину, уместо да се користи прост просек годишњих односа.

Показатељ се може користити за опис производне активности повезане са финансирањем спорта. Он не доказује да је у привреди створено 2,82 динара нове вредности или толико динара нето користи. За новостворену вредност користи се БДВ, а за оцену додатног учинка јавне подршке било би потребно утврдити шта би се реализовало и без ње.

На један динар обухваћених националних јавних издвајања за спорт у 2025. модел процењује 2,82 динара бруто производне активности кроз непосредне активности, ланац добављача и потрошњу дохотка. Индиректни и индуковани канал заједно износе 2,05 динара.

Реч је о моделираном обиму производње, уз ограничења увозне структуре описана у методологији.

Од укупног односа не одузима се аутоматски један да би се добила „додатна активност". Разлог је што један динар буџетског расхода није једнак једном динару директног аутпута: део је трансфер, порез или увоз, док процењена нетржишна производња укључује и потрошњу основног капитала. Показатељ индиректне и индуковане активности зато се рачуна непосредно из та два канала.

7.4. Туристички канал и пројекциони период

Табела 34 одваја производњу повезану са јавним издвајањима од производње повезане са туристичком потрошњом. За 2025. туристички канал додаје око 1,49 милијарди динара бруто производне активности, па проширени збир износи 32,43 милијарди. За период 2021–2025. одговарајући износи су 7,58 милијарди туристичке активности и 158,92 милијарди укупне активности.

Табела 34. Производна активност по пореклу почетног импулса, милиони РСД у ценама из 2025

Година	Јавна издвајања	Туристички канал	Укупна активност
2025	30.941,9	1.490,5	32.432,4
2021–2025.	151.343,5	7.575,2	158.918,7
2026–2035.	305.661,6	19.379,3	325.040,9

Колона „Јавна издвајања" у табели 34 приказује производну активност повезану са тим издвајањима. Вредност од 30,94 милијарди за 2025. зато не означава величину буџета, већ производни резултат који је објашњен у табели 29. Ово разграничење је важно када се табела користи издвојено од остатка поглавља.

Туристички канал има посебну почетну основицу: самосталну потрошњу страних учесника и посетилаца. Проширени збир може се описати као активност повезана са јавном подршком и обухваћеним посетама. Његов однос према јавном буџету није чист показатељ ефекта само јавног издвајања, јер бројилац обухвата и други извор тражње. За поређење по динару јавних средстава зато су погоднији односи из табеле 30.

У основној пројекцији за 2026–2035. јавни канал подржава 305,66 милијарди динара бруто производне активности, туристички 19,38 милијарди, а проширени збир износи 325,04

милијарди. Јавна компонента је око 30,57 милијарди годишње, односно 2,79 динара производње на један динар јавних издвајања. Као и остале пројекције, ове вредности важе уз задржану структуру и претпоставке модела.

При повећању јавних издвајања за 10% или 20% јавна производна компонента расте пропорционално у годинама на које се повећање односи. Туристички улаз остаје непромењен. Тиме се задржава јасна веза између извора тражње и његовог ефекта, без аутоматске претпоставке да већи буџет у истој мери повећава број страних посетилаца.

8. Ограничења и тумачење резултата

8.1. Подаци и расподела расхода

Консолидована база пружа годишњи оквир јавног финансирања, али нема исту дубину за сваку организацију и сваки програм. Део расхода разложен је непосредно, а део преко профила из програмских анализа и финансијских извештаја. Старија структура пренета на новији укупан износ претпоставља да се начин трошења није битно променио. Та претпоставка може бити слабија код нових догађаја и великих једнократних пројеката.

Обухват представља идентификоване националне расходе према документима и правилима студије. Не представља ревизорску потврду да изван прегледаних извора не постоји ниједна додатна спортска ставка. За 2026. постоји разлика између обухвата годишњег плана и доступног парцијалног извршења. То је разлог за одвојено приказивање, а не за попуњавање празнина годишњим екстраполацијама.

8.2. Претпоставке производног модела

IO модел држи сталним односе набавки и производње. Не моделира промену цена због већег траженог обима, ограничења радне снаге, увозну супституцију, промену технологије или продуктивност нових објеката. Матрица из 2020. додатно одражава структуру једне специфичне године. Почетна увозна корекција не уклања аутоматски сваку могућу увозну компоненту из каснијих кругова укупне матрице.

Сопствена БДВ зависи од претпоставке о потрошњи основног капитала, а запосленост од продуктивности. Индуковани резултат посебно зависи од MPC, износа нето доходака и потрошачке корпе. Фискални резултат користи репрезентативне пореске основице и тржишне уделе. Због тога број са децималним местом у обрачуну не означава једнаку прецизност .

8.3. Туризам и приписивање јавној подршци

Број страних гледалаца, њихов боравак и потрошња нису потврђени јединственом анкетом за сва такмичења. Условни догађаји, потенцијално преклапање са трошковима организатора и претпоставка националне приписивости могу утицати на резултат. Туристички сценарио не мери колико би посета свакако било остварено без јавне подршке, нити евентуално истискивање других гостију у терминима високе попуњености.

Посебно се издвајају два омладинска одбојкашка догађаја чији су буџетски називи задржани ради следљивости, али нису потпуно упарени са идентитетом такмичења. Њихова укупна туристичка основица износи приближно 0,275 милиона EUR, односно око 32,2 милиона RSD у ценама 2025. Овај део резултата треба посматрати као услован док се идентитет и локација не потврде. Ограничење је важно за туристичку анализу, иако не мења евидентирани износ буџетске подршке.

8.4. Правила одговорне употребе

БДВ се користи као главна мера новостворене вредности, а бруто аутпут као допунска мера обима производње. Запосленост се изражава годишњим еквивалентима; вишегодишњи збир означава године запослености. Фискални приходи приказују се као обухваћени бруто приходи, без тврдње о нето повраћају. Пројекције се везују за наведене претпоставке и не представљају потврђене будуће буџете.

Висок IO показатељ не значи сам по себи да је пројекат оптималан. Одлуке о објектима, подршци спортистима и програмима захтевају и процену потребе, доступности, трошкова одржавања и очекиваних исхода. Ова студија пружа економску компоненту такве процене, али не замењује студију оправданости конкретног пројекта или оцену успешности спортске политике.

9. Закључци

Обухваћена национална јавна издвајања за спорт у периоду 2021–2025. износе 55,14 милијарди динара у ценама 2025. Подршка је распоређена кроз редовне програме, рад институција, спортисте, догађаје и инфраструктуру. Годишње разлике су велике, што потврђује да се финансирање мора посматрати кроз више година и по врсти расхода.

Под усвојеним претпоставкама, јавна издвајања и додатна туристичка потрошња подржавају 52,19 милијарди динара БДВ, просечно 3.036 годишњих еквивалената запослености и 21,52 милијарди динара обухваћених фискалних прихода. Директни ефекти приказани су збирно, а највећи део укупне БДВ настаје кроз набавке и потрошњу доходака у ширем економском систему.

Структура подршке одређује начин настанка ефеката. Капитални пројекти ангажују извођаче и произвођаче, програми ангажују рад и различите услуге, док стипендије и признања делују преко потрошње домаћинстава. Због ових разлика укупни буџет није довољан показатељ економске динамике спорта. Потребно је задржати преглед по групама, CAPEX/OPEX и производним односно доходовним каналима.

Основна пројекција за 2026–2035. подразумева 109,46 милијарди динара јавних издвајања и даје 106,10 милијарди динара БДВ. Повећање реалног годишњег обима за 10% или 20% од 2027. доноси додатних 8,91, односно 17,83 милијарди динара БДВ до 2035. Ови односи важе уз исту структуру финансирања и непромењене производне параметре.

Подржана бруто производна активност корисно допуњава БДВ јер показује обим пословања кроз све фазе. Међутим, она укључује међупроизводе уграђене у каснију производњу. Зато се не тумачи као нова вредност, не сабира са БДВ и не представља довољан критеријум за избор спортске политике.

Најважнији простор за поузданију процену јесте боља веза између буџетског трансфера, његове крајње намене и остварених програмских резултата. За туризам су потребни доследно евидентирање страних посетилаца и разграничење њихових трошкова од организаторског буџета. За дугорочне одлуке економске показатеље треба повезати са доступношћу и коришћењем спортске инфраструктуре и програма.

10. Препоруке

Налази студије указују на потребу да се обим јавног финансирања повеже са његовом наменом, способношћу реализације и резултатима за кориснике. Јавна средства подржавају значајну активност у добављачким делатностима и кроз потрошњу дохотка, али економски обим сам по себи не показује квалитет спортског програма или дугорочну употребу објекта. Препоруке зато обухватају планирање средстава, реализацију програма, управљање инфраструктуром и догађајима и унапређење података за оцену учинка.

За Министарство спорта, Владу и повезане републичке институције:

1) **Успоставити вишегодишњи оквир финансирања са јасним годишњим приоритетима.** Историјска издвајања крећу се од 7,22 до 14,45 милијарди динара у заједничким ценама, док се структура значајно мења по годинама. Редовне програме, временски ограничене мере, догађаје и капиталне пројекте треба посебно планирати, уз очекиване годишње износе и рокове реализације. Оквир треба редовно усклађивати са расположивим средствима. Такво планирање омогућава корисницима да припреме активности и добављачима да благовремено планирају капацитете, уз очување могућности промене приоритета када се потребе измене.
2) **Повећање буџета повезати са конкретним програмима и провером капацитета.** Сценарији из табеле 27 показују ред величине могућих ефеката увећања од 10% и 20%, али не утврђују оптималну расподелу. Пре одлуке о повећању треба припремити списак зрелих пројеката и програма, очекиване кориснике, динамику плаћања и потребан кадар. Повећање спроводити у фазама када реализација то захтева. Пратити остварени обим активности у сталним ценама, завршетак планираних фаза и употребу резултата, како номинални раст расхода не би био једини показатељ напретка.
3) **Капитално финансирање повезати са радом и одржавањем објеката.** Инфраструктура има велики економски допринос у историјском периоду и највећи појединачни допринос у основној пројекцији. Уз сваки предлог изградње или значајне обнове треба припремити план коришћења, оператора, стручног кадра, годишњих трошкова и извора њиховог покрића. Проценити и обнову опреме и будуће веће поправке. Пратити датум стављања у употребу, број корисника и искоришћеност. Економски импулс током изградње треба допунити провером да ли објекат може дугорочно пружати планиране спортске услуге.
4) **Пројекте и програме бирати према јавној сврси и доказаним потребама.** Поред економских ефеката, критеријуми треба да обухвате доступност спорта, очекивано коришћење, квалитет програма, одрживост и резултат који подршка омогућава. За инфраструктуру упоредити изградњу, обнову и боље коришћење постојећих капацитета. Просторне приоритете засновати на подацима о објектима и потребама становништва, јер студија није утврдила регионалну расподелу ефеката. БДВ и производне показатеље користити као један део оцене, уз истовремено вредновање спортских и друштвених циљева.

5) **Подршку савезима и програмима повезати са мерљивим обимом и континуитетом активности.** Савези и комитети имају највећи историјски допринос БДВ и просечној запослености међу јавним групама. За редовно финансирање треба пратити број укључених спортиста, трајање активности, припреме и такмичења, радно ангажовање и главне групе трошкова. Показатеље прилагодити дисциплини, узрасту и сврси програма. Упоредне оцене заснивати на сличним програмима и условима рада. То омогућава да се идентификују трошковне разлике и побољшања без механичког рангирања свих савеза једним показатељем.
6) **Одвојено пратити сврху и учинак различитих облика подршке спортистима.** Стипендије и признања делују кроз доходовни канал и зато имају другачију структуру ефеката од изградње или набавки. За сваку врсту подршке треба јасно представити циљ, обухват корисника и континуитет исплата. Развојну подршку пратити кроз учешће у припремама, такмичењима и наставак спортског ангажовања, где је то примерено њеној сврси. Национална признања тумачити у оквиру њихове посебне намене. Одлуке о овим средствима не заснивати само на броју моделских еквивалената рада који настају у потрошњи прималаца.
7) **Национално финансиране догађаје планирати кроз координисан календар и процену спремности.** При избору и припреми већих такмичења повезати спортски значај, буџет, инфраструктуру, смештај и очекиване стране учеснике и посетиоце. Благовремено укључити организаторе и партнере за туризам и превоз. Пратити цео период припреме и одржавања, јер годишња плаћања и посете могу настати у различитим годинама. Оцену после догађаја заснивати на реализованом буџету, спортским резултатима, стварним посетама и употреби опреме и објеката након завршетка такмичења.
8) **Развијати понуду домаћих пратећих услуга и пратити стварно порекло набавки.** Значај индиректног канала оправдава бољу размену информација о потребама за опремом, сервисирањем, адаптацијама и другим услугама. Са одговарајућим партнерима анализирати где постоје капацитети за конкурентну домаћу понуду, уз поштовање правила набавки и конкуренције. Разликовати домаћу производњу од продаје увозне робе преко домаћег дистрибутера. При оцени понуде посматрати квалитет, цену, сервис и укупан трошак коришћења. Пратити домаћи садржај и поузданост испоруке, без претпоставке да седиште добављача доказује домаће порекло производа.

За финансиране организације, установе и организаторе:

9) **9. Управљање програмима заснивати на трошковима и резултатима по активности.** Савези, установе и организатори треба да повежу расходе за рад, смештај, превоз, услуге, материјал и опрему са конкретним програмима. Одвојено пратити редовне и једнократне активности и капиталне набавке. Где је упоредиво, користити трошак по учеснику, дану припрема или реализованој услузи, уз податак о њеном квалитету. Такве евиденције омогућавају да се пронађу могућности рационалнијег трошења и да се прецизније објасни како јавни трансфер подржава програм и његове добављаче.
10) **Уједначити евиденције рада и планирати кадар према обиму програма.** Моделски еквиваленти запослености не замењују стварне податке о ангажовању. Корисници треба да воде преглед запослених, сарадника, радних сати, сезонског рада и волонтерског

доприноса. При проширењу активности проверити расположивост квалификованих лица и потребе за усавршавањем. Резултате пратити кроз континуитет реализације, обим формалног ангажовања и квалитет услуге. На тој основи могу се прецизније разликовати одржавање постојећих ангажмана, повећање радних сати и нова радна места.

11) **Користити постојеће објекте и опрему на основу евидентиране тражње.** Оператори треба да прате расположиве и искоришћене термине, групе корисника, прекиде рада и трошкове одржавања. Пре проширења капацитета анализирати могућност промене распореда, обнове опреме или мање адаптације. Енергетску ефикасност и приступачност укључити у план одржавања тамо где су утврђене потребе. Показатеље потрошње и трошкова поредити са обимом коришћења. Ова препорука не претпоставља да су постојећи објекти недовољно искоришћени; она обезбеђује податке потребне да се то провери пре новог улагања.
12) **За сваки догађај водити један повезан финансијски и програмски преглед.** Преглед треба да садржи јединствену ознаку, стварни назив, датуме, локацију, националне јавне трансфере и одговарајуће расходе. Друге изворе приказивати одвојено, уз јасно правило шта улази у обухват студије. Повезати припремна плаћања из ранијих година са истим догађајем, без додавања укупне уговорене вредности већ евидентираним плаћањима. Уз сваки трошак боравка делегације забележити ко га плаћа. Тако се добија основа за упоредиву оцену догађаја и спречава преклапање организаторског и туристичког расхода.
13) **Туристички потенцијал повезати са конкретном понудом и мерити остварене посете.** Организатори, туристички партнери и пружаоци услуга могу припремити информације о смештају, превозу и додатним садржајима за стране госте. Понуду ускладити са календаром и стварним интересовањем посетилаца. Пратити број јединствених страних гостију, ноћења и самосталну потрошњу, уз одвајање већ финансираних услуга. Продужење боравка и већа потрошња треба да буду проверљиви резултати таквих активности. Број улазака на такмичење или збир дневних посетилаца не користити као непосредну замену за број туриста.
14) **Учинак спортских установа и служби пратити преко пружених услуга и квалитета.** Установе и надзорне службе подржавају функционисање система, иако имају мањи економски обим од водећих група. За њих треба дефинисати показатеље примерене мандату, као што су број и доступност стручних услуга, благовременост, коришћење опреме и резултати контроле квалитета. Финансијски преглед повезати са тим услугама. При економском обрачуну задржати правило да се средства пренета АДАС-у, заводима и другим установама евидентирају једном; њихови расходи служе за структуру и оцену употребе већ обухваћених трансфера.

За систем праћења и оцену јавне подршке:

15) **Увести кратак стандардизован извештај који повезује средства са крајњом наменом.** За сваки програм пратити одобрење, пренос, извршење и повраћај, годину, извор, примаоца и основне групе расхода. Извештај прилагодити величини програма да прикупљање не постане несразмерно оптерећење. Корисничке расходе повезати са јавним трансфером јединственом ознаком. Одвојено водити национална средства, сопствена средства и друге изворе. То омогућава доследан обухват без аутоматског додавања локалних буџета, искључених пројеката или спонзорстава из сопствених средстава предузећа.

16) **Редовно ажурирати модел и приоритетно проверити његове најзначајније претпоставке.** Будуће годишње податке о извршењу уносити када постану доступни, уз јасно одвајање планова, делимичних пресека и коначних износа. Чувати верзије базе и резултата. При следећем унапређењу проверити домаћу производну структуру матрице и увоз у каснијим круговима, трошковне профиле, потрошњу основног капитала и продуктивност. Осетљивост на МРС и туристичке параметре приказивати засебно. Промене методе не спајати неприметно са променом улагања, како би годишња поређења остала разумљива.
17) **Туристичку процену засновати на јединственим посетама и проверљивим трошковима.** Кратка анкета и евиденције организатора треба да разликују спортисте, особље, друге посетиоце и резидентност. Прикупити разлог доласка, ноћења, индивидуалну потрошњу и податак које услуге већ плаћа организатор. Приоритетно потврдити идентитет и локацију два условно обухваћена омладинска одбојкашка догађаја из прилога студије. Додатну потрошњу страних тимова укључивати тек када је документована и одвојена од већ процењеног боравка. За будуће године ажурирати календар уместо аутоматског додавања нових догађаја на задржани збирни оквир.
18) **Фискалне процене постепено проверити подацима о стварним основицама и обавезама.** За најзначајније групе корисника и добављача, у расположивом обиму и уз одговарајућу заштиту података, упоредити моделске зараде, накнаде, добит и порески третман са евиденцијама. Раздвојити процену повезаних прихода од стварно уплаћених износа и од нето ефекта на јавне финансије. У сваком приказу назначити који приходи су обухваћени и којим деловима јавних финансија припадају. То смањује ризик да се порески збир тумачи као гарантован повраћај средстава Министарству.
19) **Економске показатеље повезати са спортским исходима и провером додатног учинка.** За изабране програме најпре утврдити почетно стање, циљне кориснике и очекивану промену. Пратити редовно учешће, доступност, коришћење инфраструктуре, континуитет програма и резултате примерене њиховој сврси. На ограниченом броју програма спровести дубљу оцену, уз одговарајуће поређење са стањем без подршке. Здравствене и друге дугорочне користи истраживати засебно; студија им није доделила новчану вредност. Налазе користити за одлуку о проширењу, прилагођавању или престанку конкретне мере.
20) **У јавном представљању доследно разликовати новостворену вредност и производни обим.** БДВ представљати као главни економски показатељ, запосленост као процењене годишње еквиваленте, а бруто производну активност као допунски приказ производних веза. Уз однос од 2,82 динара за 2025. навести да је реч о бруто активности према усвојеном моделу. Индиректни и индуковани однос од 2,05 приказивати са истом основицом и одвојено од туристичког канала. Избегавати сабирање БДВ, бруто производње и пореских прихода у једну корист или њихово представљање као нето приноса јавног улагања.

Прилог 1. Додатна објашњења и ознаке

Табела 34. Називи група IO класификације коришћених у мапирању

IO код	Скраћени назив
C10T12	Храна, пиће и дуван
C13T15	Текстил, одећа и кожа
C16–C18	Производи од дрвета; папир; штампање
C19–C23	Деривати нафте; хемијски, фармацеутски, гумени, пластични и неметални минерални производи
C25–C28	Метални производи; рачунари и електроника; електрична опрема; машине
C31_32 / C33	Намештај и остали производи / поправка и монтажа опреме
D35 / E36 / E37T39	Енергија / вода / отпадне воде и управљање отпадом
F	Грађевинарство
G45 / G46 / G47	Трговина и поправка возила / велепродаја / малопродаја
H49 / H51 / H52 / H53	Копнени и ваздушни саобраћај / складиштење / поштанске и курирске услуге
I / J58 / J59_60 / J61 / J62_63	Смештај и исхрана / издаваштво / филм, радио и телевизија / телекомуникације / програмирање и информационе услуге
K64 / K65 / K66	Финансијске услуге / осигурање / помоћне финансијске услуге
L68B	Пословање некретнинама, моделска група
M69_70 / M71 / M72 / M73 / M74_75	Правне и управљачке услуге / инжењеринг / истраживање и развој / рекламирање / остале стручне и ветеринарске услуге
N77 / N78 / N79 / N80T82	Изнајмљивање / запошљавање / путничке агенције / заштита, одржавање и помоћне услуге
P85 / Q86 / R93 / S94 / S95 / S96	Образовање / здравство / спорт, забава и рекреација / чланске организације / поправке / личне услуге

Прилог 2. Детаљне годишње финансијске табеле

Табела 35. Историјска издвајања по групама у номиналним милионима RSD

Група	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Администрација и надзор	97,3	124,8	151,2	170,9	191,7
Савези и комитети	3.535,9	2.407,9	2.455,3	2.719,5	2.514,5
Догађаји и такмичења	2.099,8	1.178,0	1.103,7	2.398,5	2.291,3
Спортски кампови	49,2	43,7	47,9	48,3	48,4
Стипендије и признања	1.849,2	1.672,9	1.911,7	2.800,7	2.364,1
Посебни програми	1.235,0	35,0	0,0	35,0	34,5
Међународна сарадња	94,1	55,8	17,0	15,2	18,1
Спортска инфраструктура	1.269,0	52,2	4.372,1	1.046,2	2.750,1
Установе у спорту	383,6	365,1	1.008,4	859,0	753,5
Укупно	**10.613,2**	**5.935,4**	**11.067,4**	**10.093,3**	**10.966,3**

Табела 36. Годишњи резултати историјског периода у милионима EUR 2025

Година	Издвајања	Директна БДВ	Индиректна БДВ	Индукована БДВ	Укупна БДВ	Фискални приходи
2021	123,33	29,34	51,12	36,25	116,71	47,40
2022	61,64	13,51	21,02	21,01	55,54	22,38
2023	102,53	23,49	47,54	29,33	100,36	42,07
2024	89,39	17,81	34,48	30,30	82,59	34,29
2025	93,57	19,90	41,14	29,04	90,09	37,51
Укупно	**470,45**	**104,05**	**195,31**	**145,93**	**445,29**	**183,65**

Табела 37. Укупна БДВ по групама и годинама у милионима RSD 2025

Група	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Администрација и надзор	187,6	207,5	229,8	232,2	242,6
Савези и комитети	4.263,3	2.602,6	2.379,6	2.504,5	2.232,3
Догађаји и такмичења	2.887,1	1.447,5	1.209,8	2.466,5	2.313,2
Спортски кампови	73,5	58,2	57,0	55,0	53,1
Стипендије и признања	1.588,8	1.284,4	1.309,4	1.833,9	1.491,3
Посебни програми	1.477,2	37,4	0,0	31,9	30,3
Међународна сарадња	62,8	11,3	12,4	9,5	10,2
Спортска инфраструктура	1.800,9	69,3	4.944,4	1.131,6	2.864,1
Установе у спорту	554,4	478,7	1.011,1	909,0	779,6
Туристичка потрошња	783,4	312,7	609,3	505,5	541,6
Укупно	**13.679,1**	**6.509,7**	**11.762,8**	**9.679,5**	**10.558,3**

Табела 38. Укупна запосленост по групама и годинама

Група	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Администрација и надзор	55	59	68	68	71
Савези и комитети	1.246	761	696	732	653
Догађаји и такмичења	935	469	392	799	750
Спортски кампови	24	19	18	18	17
Стипендије и признања	427	345	352	493	401
Посебни програми	429	11	0	9	9
Међународна сарадња	19	3	4	3	3
Спортска инфраструктура	474	18	1.303	298	755
Установе у спорту	150	127	295	253	214
Туристичка потрошња	266	106	207	172	184
Укупно	**4.025**	**1.920**	**3.334**	**2.844**	**3.056**

Табела 39. Фискални приходи по групама и годинама у милионима RSD 2025

Група	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Администрација и надзор	64,6	72,2	77,5	77,5	82,1
Савези и комитети	1.579,7	965,8	881,5	927,1	827,0
Догађаји и такмичења	1.278,9	641,2	535,9	1.092,6	1.024,6
Спортски кампови	31,6	25,0	24,5	23,6	22,8
Стипендије и признања	683,4	552,5	563,2	788,9	641,5
Посебни програми	540,1	13,7	0,0	11,7	11,1
Међународна сарадња	27,2	4,5	5,2	3,8	4,2
Спортска инфраструктура	764,5	18,6	2.105,9	480,2	1.220,9
Установе у спорту	215,1	181,1	448,5	375,0	306,5
Туристичка потрошња	370,5	147,9	288,2	239,1	256,1
Укупно	**5.555,5**	**2.622,5**	**4.930,4**	**4.019,4**	**4.396,8**

Табела 40. Основна пројекција по годинама у милионима RSD 2025

Година	Издвајања	Директна БДВ	Индиректна БДВ	Индукована БДВ	Укупна БДВ
2026	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
2027	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
2028	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
2029	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
2030	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
2031	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
2032	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
2033	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
2034	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
2035	10.945,7	2.412,6	4.729,0	3.468,0	10.609,6
Укупно	**109.457,0**	**24.126,0**	**47.290,1**	**34.679,7**	**106.095,8**

Табела 41. Основна пројекција запослености по годинама

Година	Директна	Индиректна	Индукована	Укупна
2026	696	1.402	932	3.029
2027	696	1.402	932	3.029
2028	696	1.402	932	3.029
2029	696	1.402	932	3.029
2030	696	1.402	932	3.029
2031	696	1.402	932	3.029
2032	696	1.402	932	3.029
2033	696	1.402	932	3.029
2034	696	1.402	932	3.029
2035	696	1.402	932	3.029
Годишњи просек	696	1.402	932	3.029

Табела 42. Пројекције годишњих издвајања по групама у милионима RSD 2025

Група	2026. сви сценарији	2027–2035. основни	2027–2035. +10%	2027–2035. +20%
Администрација и надзор	203,0	203,0	223,3	243,5
Савези и комитети	2.478,6	2.478,6	2.726,5	2.974,4
Догађаји и такмичења	1.454,6	1.454,6	1.600,1	1.745,5
Спортски кампови	58,3	58,3	64,1	69,9
Стипендије и признања	2.532,5	2.532,5	2.785,7	3.039,0
Посебни програми	34,0	34,0	37,4	40,8
Међународна сарадња	104,9	104,9	115,4	125,8
Спортска инфраструктура	3.338,7	3.338,7	3.672,6	4.006,4
Установе у спорту	741,2	741,2	815,3	889,5
Укупно	**10.945,7**	**10.945,7**	**12.040,3**	**13.134,8**

Табела 43. Основна пројекција у милионима EUR 2025

Показатељ	Годишње	2026–2035.
Јавна издвајања	93,39	933,91
Директна БДВ	20,58	205,85
Индиректна БДВ	40,35	403,49
Индукована БДВ	29,59	295,90
Укупна БДВ	90,52	905,23
Фискални приходи	37,54	375,42

Табела 44. Сценарији за 2026–2035 у милионима EUR 2025

Показатељ	Основни	+10% од 2027.	+20% од 2027.
Јавна издвајања	933,91	1.017,96	1.102,02
Укупна БДВ	905,23	981,30	1.057,36
Фискални приходи	375,42	406,65	437,88

Прилог 3. Формуле и обрачунска правила

Ознаке: A је матрица техничких коефицијената, I јединична матрица, $L = (I - A)^{-1}$ Леонтијевљева инверзна матрица. Вектор f представља домаће финалне набавке, m домаће међуфазне набавке финансираних активности, а c домаћу потрошњу из додатног расположивог дохотка. Вектор v садржи секторске односе БДВ/аутпут, а p секторску БДВ по запосленом. Скалар V_o означава БДВ финансираних активности обрачунату трошковним приступом; M_o њихову идентификовану међуфазну потрошњу у куповним ценама.

Табела 45. Формуле БДВ и запослености

Показатељ	Формула
Сопствена БДВ финансираних активности	V_o = накнаде за рад + потрошња основног капитала + други нето порези на производњу + нето пословни вишак
Директна БДВ у резултатима	$БДВ^D = V_o + \Sigma_i v_i f_i$
Индиректни аутпут	$x^I = L(f + m) - f$
Индиректна БДВ	$БДВ^I = \Sigma_i v_i x_i^I$
Индуковани аутпут	$x^H = Lc$
Индукована БДВ	$БДВ^H = \Sigma_i v_i x_i^H$
Запосленост по сектору и каналу	$E_i = БДВ_i / p_i$
Укупни ефекти	$БДВ = БДВ^D + БДВ^I + БДВ^H$; $E = E^D + E^I + E^H$

Одузимање само вектора f у индиректном оутпуту је намерно: први добављачки круг међуфазних набавки m припада индиректном каналу у односу на сопствену финансирану активност, чија је БДВ већ обрачуната трошковно. Када би се и БДВ тих добављача додала директној компоненти без истог одузимања, настало би преклапање.

Табела 46. Доходак туризам и производна активност

Показатељ	Формула или правило
Доходак за потрошњу	Y = нето сопствене зараде + нето хонорари + трансфери + нето доходак директних и индиректних добављача
Потрошња домаћинстава	C = MPC × Y; вектор с добија се расподелом C по корпи и корекцијом пореза и увоза
Страни чланови делегације	N = број спортиста × удео нерезидената × (1 + особље по спортисти)
Потрошња делегације	N × ноћења × (пансион × самостално плаћени удео + додатна дневна потрошња)
Потрошња осталих страних посетилаца	Број страних посетилаца × просечан боравак × дневна потрошња
Сопствени аутпут	$X_o = V_o + M_o$
Директни бруто аутпут	$X^D = X_o + \Sigma_i f_i$
Укупни бруто аутпут	$X = X^D + \Sigma_i x_i^I + \Sigma_i x_i^H$
Однос укупне производње и јавних издвајања	K = X / B, где је B консолидовани јавни издатак
Однос додатних канала и јавних издвајања	$K^{IH} = (\Sigma_i x_i^I + \Sigma_i x_i^H) / B$

За приказане буџетске сценарије, за сваку годину од 2027. важи $R_s = (1 + c)R_j + R_t$, где је R_j јавни део одговарајућег ефекта, R_t туристички део, а c износи 0,10 или 0,20. За 2026. важи c = 0. Повећање јавног расхода истовремено повећава релевантне набавке, дохотке, трансфере и припадајућу трошковну БДВ, уз исте параметре. Новчани кумулативи су недисконтовани збирови токова у сталним ценама.

Табела 47. Фактори за прерачун историјских издатака

Година	Фактор на номинални износ	Тумачење
2021	1,361961	Прерачун на цене 2025.
2022	1,217124	Прерачун на цене 2025.
2023	1,085748	Прерачун на цене 2025.
2024	1,038000	Прерачун на цене 2025.
2025	1,000000	Прерачун на цене 2025.
2026	0,970874	Прерачун на цене 2025.

Прилог 4. Секторски коефицијенти модела

Табела приказује секторске односе БДВ/аутпут, БДВ по запосленом и производне мултипликаторе усвојене матрице. Мултипликатор је збир одговарајуће колоне Леонтијевљеве матрице и укључује почетну јединицу аутпута. Не укључује посебан доходовни канал домаћинстава. Коефицијенти су заједнички за историјски и пројекциони обрачун; не представљају пројекцију структуре делатности до 2035.

Табела 48. Коефицијенти за 65 делатности

Код	Производ или делатност	БДВ / аутпут	БДВ по запосленом	Аутпут мултипликатор
A01	Пољопривредни производи, лов и пратеће услуге	0,442	19,39	2,334
A02	Производи шумарства, сеча и пратеће услуге	0,577	3,07	1,822
A03	Риба и други производи рибарства; производи аквакултуре; услуге подршке у рибарству	0,357	1,39	2,316
B	Производи рударства	0,613	10,00	1,983
C10T12	Прехрамбени производи, пиће и дувански производи	0,218	2,98	2,964
C13T15	Текстил, одећа и производи од коже	0,339	1,06	2,610
C16	Производи од дрвета, плуте, сламе и прућа, осим намештаја	0,264	1,28	2,871
C17	Папир и производи од папира	0,243	3,36	3,225
C18	Услуге штампања и умножавања аудио и видео записа	0,316	1,93	2,895
C19	Кокс и деривати нафте	0,285	11,77	2,425
C20	Хемикалије и хемијски производи	0,185	3,19	3,211
C21	Основни фармацеутски производи и препарати	0,298	3,24	2,917
C22	Производи од гуме и пластике	0,253	3,11	3,076
C23	Производи од осталих неметалних минерала	0,282	3,47	2,857
C24	Основни метали	0,121	4,79	3,484
C25	Метални производи, осим машина и уређаја	0,274	2,13	3,197
C26	Рачунари, електронски и оптички производи	0,290	5,68	2,801
C27	Електрична опрема	0,219	2,51	3,336
C28	Непоменуте машине и опрема	0,240	1,90	3,236

Код	Производ или делатност	БДВ / аутпут	БДВ по запосленом	Аутпут мултипликатор
C29	Моторна возила, приколице и полуприколице	0,259	3,07	3,191
C30	Остала саобраћајна средства	0,213	1,65	3,449
C31_32	Намештај и остали непоменути производи	0,320	1,26	2,815
C33	Услуге поправке и монтаже машина и опреме	0,458	1,59	2,463
D35	Електрична енергија, гас, пара и климатизација	0,131	6,58	4,020
E36	Вода, скупљање, пречишћавање и дистрибуција воде	0,570	1,88	2,199
E37T39	Уклањање отпадних вода, сакупљање, третман и одлагање отпада; поновно искоришћавање отпадних материја	0,335	2,85	2,582
F	Изградња зграда, осталих грађевина и извођење специјализованих грађевинских радова	0,230	3,79	3,278
G45	Трговина на велико и трговина на мало и поправка моторних возила и мотоцикала	0,545	2,61	2,032
G46	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	0,484	4,16	2,257
G47	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	0,604	2,27	1,933
H49	Услуге копненог саобраћаја и цевоводног транспорта	0,337	2,87	2,428
H50	Услуге воденог саобраћаја	0,149	5,98	2,939
H51	Услуге ваздушног саобраћаја	0,246	11,68	2,406
H52	Складиштење и пратеће услуге у саобраћају	0,322	4,50	2,648
H53	Поштанске и курирске услуге	0,639	2,09	1,825
I	Услуге смештаја и исхране	0,355	1,77	2,552
J58	Издавачке услуге	0,370	3,92	2,556
J59_60	Кинематографска и телевизијска продукција, снимање звучних записа и издавање музичких записа; програмске активности и емитовање	0,451	1,81	2,215
J61	Телекомуникационе услуге	0,506	11,35	2,043
J62_63	Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане услуге и информационе услуге	0,713	7,90	1,544

Код	Производ или делатност	БДВ / аутпут	БДВ по запосленом	Аутпут мултипликатор
K64	Финансијске услуге, осим осигурања и пензијских фондова	0,655	17,34	1,670
K65	Услуге осигурања, реосигурања и пензијских фондова, осим обавезног социјалног осигурања	0,444	5,18	2,152
K66	Помоћне услуге у финансијским услугама и осигурању	0,632	0,95	1,744
L68B	Пословање некретнинама	0,475	76,91	2,523
L68A	Импутирана рента	0,921	0,00	1,227
M69_70	Правне и рачуноводствене услуге; управљачке услуге и саветовање у вези са управљањем	0,559	3,70	1,888
M71	Архитектонске и инжењерске услуге; инжењерско испитивање и анализе	0,461	5,22	2,312
M72	Научно истраживање и развој	0,696	4,85	1,619
M73	Услуге рекламирања и истраживања тржишта	0,272	3,88	2,685
M74_75	Остале стручне, научне и техничке услуге; ветеринарске услуге	0,687	3,60	1,664
N77	Услуге изнајмљивања и лизинг	0,594	10,20	1,844
N78	Услуге запошљавања	0,770	1,80	1,405
N79	Услуге путничких агенција, тур-оператора, услуге резервације и пратеће услуге	0,234	2,78	2,718
N80T82	Заштитне и истражне услуге; услуге одржавања објеката и околине; канцеларијско-административне и друге помоћне пословне услуге	0,614	2,06	1,857
O84	Услуге јавне управе и одбране; услуге обавезног социјалног осигурања	0,665	3,31	1,715
P85	Услуге образовања	0,797	2,65	1,480
Q86	Здравствене услуге	0,571	2,81	2,029
Q87_88	Услуге социјалне заштите	0,560	0,87	2,049
R90T92	Стваралачке, уметничке и забавне услуге; услуге библиотека, архива, музеја и остале културне услуге; коцкање и клађење	0,539	3,48	2,047
R93	Спортске, забавне и рекреативне услуге	0,373	3,76	2,461

Код	Производ или делатност	БДВ / аутпут	БДВ по запосленом	Аутпут мултипликатор
S94	Услуге организација на бази учлањења	0,430	2,43	2,241
S95	Поправка рачунара и предмета за личну употребу и употребу у домаћинству	0,452	2,04	2,340
S96	Остале личне услуге	0,812	2,79	1,356
T	Услуге домаћинствима која запошљавају послугу; производи и услуге у домаћинству за сопствене потребе	1,000	0,00	1,000
U	Услуге екстериторијалних организација и тела	0,000	0,00	1,000

Прилог 5. Догађаји и туристичке претпоставке

Износи у овом прилогу представљају активне улазне претпоставке финалног модела. Јавни подаци о догађајима не потврђују аутоматски све претпоставке о страним гледаоцима, боравку и потрошњи. Број учесника и делегације може бити заокружен у приказу, док се обрачун ослања на незаокружене вредности. E12 и E19 означени су звездицом јер је потребно потврдити идентитет буџетског догађаја.

Табела 49. Активни догађаји и процењена туристичка потрошња

ID	Година	Догађај	Хиљаде EUR 2025.
E04	2021	Европско првенство у одбојци за жене	4.207,7
E05	2021	Олимпијски квалификациони турнир у кошарци	422,2
E06	2021	Светско првенство у боксу за мушкарце	1.949,8
E01	2022	Светско првенство у атлетици у дворани	1.158,4
E03	2022	Светско првенство у рвању	1.467,8
E02	2023	Светско првенство у веслању	2.162,9
E07	2023	Светско првенство у рвању	1.901,2
E08	2023	Београдски маратон	1.054,0
E09	2024	Европско првенство у боксу за жене и мушкарце	982,7
E10	2024	Београдски маратон	1.527,9
E12	2024	Европско првенство у одбојци за јуниорке — буџетски назив	22,6
E13	2024	Светско првенство у атлетици у кросу	344,4
E14	2024	Европско првенство у воденим спортовима	1.368,3
E15	2025	Светско првенство у рвању U23	1.165,6
E16	2025	Београдски маратон	1.623,9
E17	2025	Лига нација у одбојци за жене	518,5
E18	2025	Лига нација у одбојци за мушкарце	518,5
E19	2025	Светско првенство у одбојци за јуниорке — буџетски назив	252,4
E24	2025	Светско првенство у боксу за жене — Ниш	469,8
E11	2026	Европско првенство у ватерполу	2.793,8
E20	2026	Београдски маратон	2.515,5
E21	2026	Лига нација у одбојци за жене	278,5
E22	2026	Лига нација у одбојци за мушкарце	326,5
E23	2027	Европско првенство у трчању	5.880,0

Табела 50. Претпоставке о делегацијама по догађајима

ID	Спортисти	Страни удео	Особље по спортисти	Ноћења	Самостално плаћен пансион	Додатно EUR дневно
E01	680	95,0%	0,40	5,0	30%	60
E02	980	95,0%	0,40	9,0	70%	60
E03	745	95,0%	0,40	6,0	100%	60
E04	160	95,0%	0,80	11,0	10%	60
E05	48	95,0%	0,80	7,0	100%	60
E06	495	98,0%	1,00	9,0	100%	60
E07	920	95,0%	0,40	6,0	100%	60
E08	2.000	100,0%	0,10	3,0	100%	60
E09	315	95,0%	0,40	8,0	100%	60
E10	2.500	95,0%	0,25	3,0	100%	60
E11	240	93,8%	0,67	10,0	50%	60
E12	42	95,0%	0,40	4,0	10%	60
E13	485	95,0%	0,25	4,0	30%	60
E14	745	95,0%	0,40	7,0	50%	60
E15	673	95,0%	0,40	6,0	100%	60
E16	2.500	95,0%	0,25	3,0	100%	60
E17	70	95,0%	0,40	6,0	10%	60
E18	70	95,0%	0,40	6,0	10%	60
E19	155	95,0%	0,40	9,0	10%	30
E20	4.500	100,0%	0,10	3,0	100%	60
E21	70	95,0%	0,40	6,0	10%	60
E22	70	95,0%	0,40	6,0	10%	60
E23	8.000	100,0%	0,00	4,0	100%	60
E24	227	95,0%	0,40	8,0	100%	30

Табела 51. Претпоставке о осталим страним посетиоцима

ID	Број посетилаца	Боравак у ноћењима	EUR по особи дневно	Хиљаде EUR потрошње
E01	1.020	3,0	250	765,0
E02	900	5,0	160	720,0
E03	1.200	3,0	160	576,0
E04	5.000	5,0	160	4.000,0
E05	700	3,0	160	336,0
E06	2.000	2,0	160	640,0
E07	2.500	2,0	160	800,0
E08	200	2,0	160	64,0
E09	1.500	2,0	160	480,0
E10	600	2,0	160	192,0
E11	3.000	5,0	160	2.400,0
E12	30	2,0	120	7,2
E13	300	3,0	160	144,0
E14	2.000	2,0	160	640,0
E15	1.000	3,0	120	360,0
E16	600	3,0	160	288,0
E17	1.000	3,0	160	480,0
E18	1.000	3,0	160	480,0
E19	500	3,0	120	180,0
E20	600	3,0	160	288,0
E21	500	3,0	160	240,0
E22	600	3,0	160	288,0
E23	3.000	3,0	120	1.080,0
E24	500	3,0	120	180,0

Национална приписивост активних догађаја у моделу износи 100%. То је претпоставка укључивања повезаног догађаја у сценарио, а не емпиријски доказ да је свака посета у потпуности узрокована републичким финансирањем. Коефицијент накнадног преклапања износи нула. Посебан додатни износ потрошње страних тимова није укључен без документованог износа.